І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація. "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXXI. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 4-го ВЕРЕСНЯ 1964 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, SEPTEMBER 4, 1964 No. 166. VOL. LXXI.

СЕНАТ СХВАЛИВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЛІКАРСЬКУ ОПІКУ

ОКРЕМА КОНФЕРЕНЦІЯ МАЄ УЗГІДНИТИ ПРОЄКТ ОБИДВОХ ПАЛАТ

Вашингтон. — Сенат більшістю 49 до 44 голосів 2-го вересня ухвалив закон, згідно з яким старші особи у віці 65-ох і більше років мали б лікарську опіку в рамах соціяльного забезпечення. Це рішення Сенату вважають великою перемогою уряду президента Л. Б. Джансона, бо демократичні уряди від 15-ох років стараються про ухвалення цього законопроєкту, але Конґрес досі відкидав всякі пропозиції в цій ділянці. Президент Джансон заявив про це історичне рішення Сенату, що воно є перемогою „не тільки старших віком американців, але і всіх американців, бо здоров'я кожного громадянина „старого і молодого, багатого чи бідного, є важливою справою для нашої могучости як держави". Але в урядових колах добре знають, що справа лікарської й шпитальної опіки ще не є виграна, бо Палата Репрезентантів ухвалила інший текст цього проєкту, в якому зовсім немає пункту про лікарську опіку для старших віком тільки говориться про збільшення старечих пенсій на 5% теперішньої висоти. Окрема спільна конференція, складена із сенаторів і конґресменів мусітиме узгіднити різні тексти законопроєктів, а після того, якщо конференція погодиться на один текст проєкту, то обидві Палати Конґресу мусітимуть затвердити цей текст. В політичних колах міркують, що президент Джансона мусів би користуватися всім своїм довголітнім досвідом, щоб допомогти Палаті Репрезентантів знайти більшість для затвердження цього проєкту, проти якого є майже всі республіканці та велика частина південних демократичних конґресменів. В Сенаті за схвалення цього законопроєкту голосували 5 ліберальних республіканських сенаторів і 44 демократи. З республіканців підтримали цей проєкт сенатори Джевітс та Кітінґ із Ню Йорку, Кейс із Ню Джерзі, Чейс Смит із Мейн і Кухел із Каліфорнії. Сенатор Беррі Ґолдвотер вмисне прилетів із Фініксу, в Арізоні, щоб голосувати проти законопроєкту про лікарську опіку над старшими. Республіканський кандидат на президента заявив, що він є проти урядової програми тому, що уважає її за перший і дуже важливий крок до того, щоб соціяльне забезпечення перемінити в добродійну допомогову організацію. Всі республіканські сенатори були присутні, щоб поборювати цей проєкт, а з демократів бракувало 7 сенаторів. Сенатор Г. Гомфрі, демократичний кандидат на віце - президента, голосував за. Коли Конґрес ухвалить цей проєкт, то коло 20-000 000 мільйонів американців у віці понад 65 років мали б право мати лікарську та шпитальну опіку коштом соціяльного забезпечення. Це забезпечення давало б право на безплатний побут в шпиталі, а також була б безплатна опіка медичних сестер по домах, коли пацієнт вийде із шпиталю. Сенат схвалив також, щоб старечі пенсії збільшити всім на $7 місячно. Згідно із законопроєктом Сенату вкладки до соціяльного забезпечення треба б збільшити до 10.4%, а Палата схвалила збільшення вкладок до 9.4%. Це збільшення відбувалося б ступнево, і воно було б таке високе впродовж кількох років.. Одночасно Сенат проєктує, щоб вкладки до соціяльного забезпечення платити від заробітньої суми до $5 600, а Палата проєктує вкладки від заробітної суми до $5 400. Тепер ті вкладки платять від сум до $4 800 річного заробітку. Сподіваються, що під час майбутніх переговорів і торгів цей урядовий проєкт буде відповідно змінений, щоб на нього могли погодитися республіканці та консервативні демократи в Палаті Репрезентантів. Урядові прихильники запроєктували максимум, щоб було з чого спускати при торгах із противниками цієї програми. Ця справа має бути вирішена вже в найближчому тижні.

Президент Джансон підписав закон про будівельну програму

Вашингтон. — Президент Линдон Б. Джансон підписав закон, за яким виділено на пожвавлення будівельної програми в країні 1.1 більйона долярів. Ці фонди будуть зужиті на відбудову чи відновлення приміських житлових будинків, різних житлових споруд. Щоправда, ця сума є на $700 мільйонів менша, ніж прохав Президент, однак, як заявив Джансон, — „вона принесе користь для всіх американців". Підписавши закон, Президент сказав присутнім при тому конґресменим що активізація будівельної програми „є новою підтримкою для ще більших успіхів у майбутньому". В рамках нового закону $725 мільйонів призначену на відбудову міських домів та будівництво 37 500 нових будинків, $50 мільйонів призначені для підтримки власників старих приміщень, щоб вони могли відновити; $150 мільйонів — для низьковідсоткових позик на будівництво й відновлення фарм. Власники старих житлових будинків у містах зможуть одержувати позику до $10 000 на віднову одного будинку і до $50 000 на відбудову нежитлових споруд. Таку позику будуть давати на час до 20 років і всього за 3 відс. інтересу.

В АМЕРИЦІ

● **Директор** дослідного відділу стейтового університету в Боффало, Н. Й., проф. д-р Реймонд Ювелл, промовляючи на зборах Американського Хемічного Товариства в Шикаґо, передбачав, що вже за яких десять років почнеться великий голод у світі, від якого вмиратимуть сотки мільйонів людей. Цей голод вибухне в Китаї, захопить Туреччину, Іран, Індію і Пакістан та країни Південної Америки. Єдина рада проти цього найбільшого в історії людства голоду — це те, щоб багаті країни вже тепер відступали недорозвиненим державам мільйони тонн добрив.

● **Крайова Рада Безпеки** в Шикаґо стверджує, що в місяці липні цього року в автових катастрофах згинули 4,410 осіб, на 11% більше, як в тому самому місяці минулого року. Це найбільше число вбитих в автомобільних катастрофах в одному місяці в цілій історії ЗДА. Число вбитих на шляхах є на п'ятому місці: найбільше вмирають у ЗДА від недуг серця, пістряка, паралічу, запалення і від авт.

● **Дружина** головного прокуратора Роберта Ф. Кеннеді Ітел була на номінаційній Конвенції разом із 7-ма дітьми під час того, як конвенція найменувала її головика на сенаторського кандидата в стейті Ню Йорк. Вона заявила, що буде вести виборчу кампанію зі своїм чоловіком, але не буде виголошувати промов. В грудні цього року вона сподівається дев'ятої дитини.

● **Товариство Американських Видавців** звітує, що в 1963 році продано у ЗДА книжок на суму $834,030,000, а Товариство Видавців Підручників та Текстів продало своїх видань на суму $840,470,000. Отже разом продано всіх книжок на суму $1,674,-500,000, понад $100 мільйонів більше в порівнянні з 1962 роком.

47 СТУДЕНТІВ ЗАКІНЧИЛО УКРАЇНОЗНАВЧИЙ КУРС НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка. В четвер, 3-го вересня 1964, тут відбулося закінчення вже 11-го з черги чотиритижневого курсу українознавства, що їх влаштовує Український Народний Союз під педагогічним протекторатом Українського Вільного Університету та при співпраці Ліги Української Молоді Північної Америки й інших молодечих організацій. Цьогорічний курс з української історії й географії, мови й літератури, історії і культури та мистецтва закінчило 47 студентів, 29 дівчат і 18 хлопців, з багатьох міст Америки й Канади. Директор цих курсів проф. д-р Василь Стецюк та професори - інструктори: Іван Влизнак, Мирон Куропась, Лярнса Ганущак та Ігор Курило, користуючись виправданою довголітньою практичною системою дали курсантам упродовж цих чотирьох тижнів не тільки необхідні вступні знання для дальших студій українознавства, але й — що є головною метою курсів — зацікавили їх головними ділянками української історії й культури та великої української спадщини. З цьогорічним випуском 47 курсантів, на Союзівці відбули цей вишкільно - виховний українознавчий курс упродовж 11 років разом усіх 514 студенток і студентів, а деякі з них вже поповнили ряди наших суспільно - культурних діячів, займаючи в них видні пости. Один з перших курсандів, Ігор Курило з Торонта, в цьому році вже сам був викладачем - інструктором на курсах. Останню лекцію та роздачу свідоцтв в четвер, 3-го вересня, попередила в середу ввечері врочиста спільна вечеря - зустріч курсантів та їх професорів з опікунами цих курсів та репрезентантами батьків, получена з відповідною програмою мистецької самодіяльно с т и курсантів. Прощальне свято-зустріч започаткував коротким словом директор курсів проф. д-р Василь Стецюк, а з короткими промовами - заввагами виступали приявні на цьому святі головний предсідник УНС Йосип Лисогір, гол. касир Роман Слободян, гол. секретар д-р Ярослав Падох, ред Антін Драган, репрезентант Ліги Української Молоді Північної Америки Володимир Бакад, адміністратори Союзівки Данило Слободян і Володимир Квас, проф. Іван Близнак та Лярнса Ганущак. З-поміж. студентів знамениті промови виголосили Роман Тим'як з Мейпелвуд, Йосип Клозник та Мирон Магмет. Курсантка Рената Волинець подивугідно продеклямувала Шевченків „Кавказ", а всі курсанти, під проводом своєї інструкторки Лярнси Ганущак, проспівали „Ой на горі" та „Садок вишневий". Володимир Бакад під час свого виступу передав рівночасно фундовану відомими нашими громадянами з молодшої ґенерації Йосипом і Галиною Сміндак нагороду ім. Прончика в сумі $25, признану курсантові з найкращими досягненнями в науці, що ним цього року був, в оцінці учителів, Петро Франчук. Свято започатковано збірним виголошенням молитви із Шевченкових „Неофітів", а закінчено співом „Заповіту". Директор і професори курсів, як і управителі Союзівки однодушно стверджували, що цьогорічні курси своїми досягненнями в науці і поведінкою курсантів належать до найкращих і найбільш успішних.

Доповідь про Шевченка прочитано на Міжнародному Конґресі Европейської Культури

Больцано, Італія. (П. С.) — У приміщеннях місцевого Палящо Дукале відбувся в днях 29-31 серпня 7-ий Міжнародний Конгрес Европейської Культури, скликаний Інститутом А. Росміні. Головною темою конгресу була „Людина майбутнього", що її насвітлювано з різних становищ: філософічного, психологічного, соціологічного, правничого і т. п. Участь у конґресі взяли учені різних країн, в тому й представник УВАН у Канаді проф. Ярослав Рудницький із Вінніпеґу, що виголосив доповідь на тему „Культури в контактах". З уваги на 150-річчя народин Шевченка автор присвятив головну увагу інтерпретації „свого" й „чужого" в житті одиниць і спільнот згідно з відомим висловом українського генія: „і чужому научайтесь (інтелектуальна настанова) і „свого не цурайтесь" (інтелектуальна, емоційна й вольова настанова). З цього становища проф. Рудницький насвітлив проблему двомовности й культурних контактів у різних країнах включно із Канадою, даючи свою типологію міжкультурних взаємин між народами. Доповідь викликала живу дискусію й її прийнято до друку в конґресовій книжці, що появиться в 1965-му році.

ООЧСУ видала працю проф. М. Чубатого „Княжа Русь-Україна та виникнення трьох східньослов'янських націй"

Ню Йорк. — В Записках Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, як їхній 178 том і як черговий випуск Праць Філософічно - історичної Секції НТШ, опубліковано тут працю відомого українського еміграційного історика проф. Миколи Чубатого на тему „Княжа Русь - Україна та виникнення трьох східньослов'янських націй". Праця проф. Чубатого, написана на підставі багатого джерельного матеріялу й історичної літератури і з науково - обґрунтованими висновками, є дуже актуальною відповіддю на поширювані протягом останніх десятиріч совєтськими істориками фальшиві історичні концепції про виникнення трьох східньо - слов'янських націй — української, російської і білоруської і зокрема на намагання совєтської науки привласнити для Московщини - Росії увесь початковий період ранньої української історії. Особливу вагу і значення матиме праця проф. Чубатого в установленні і з'ясуванні у світовій історичній науці правильної і правдивої історичної схеми початків і виникнення українського й інших східньо - слов'янських народів, викладеної колись знищеним Москвою основоположником української історичної науки проф. Михайлом Грушевським в його історичних статтях і працях. Нова праця проф. Чубатого поділяється на 17 розділів про окремі моменти і періоди української передісторії й історії й ілюстрована п'ятьма історико - географічними картами. Зредаґована вона мовно ред. Вячеславом Давиденком і видана заходом і коштом Організації Оборони Чотирьох Свобід України в Ню Йорку з мистецькою обкладинкою Якова Гніздовського.

АРКАДІЯ ОЛЕНСЬКА-ПЕТРИШИН ВЛАШТОВУЄ ВИСТАВКУ НОВИХ КАРТИН

Ню Йорк. — Молода українська малярка - модерністка Аркадія Оленська - Петришин влаштовує виставку своїх нових малярських праць у Ню Йорку. Відбувається виставка в Ґалерії Бодлі при 787 Медісон Евню і триватиме від 14-го до 26-го вересня 1964.

25-ті роковини війни зактулізували справу кордонів і з'єднання Німеччини

Берлін. — 25-ті роковини вибуху другої світової війни внаслідку походу гітлерівської Німеччини проти Польщі заактуалізували в німецькій пресі справу з'єднання Німеччини та справу східніх кордонів Німеччини. Однаково західня, як і комуністична німецька преса одностайно стверджує, що досвід останньої світової війни навчив німців, щоб не розв'язувати своїх суперечок із сусідами війною. У Західньому Берліні посадник міста Віллі Брандт склав вінки на могилах поляглих альянтських і німецьких вояків, а в цій церемонії взяли участь також всі три коменданти західніх ґарнізонів у Берліні. Зате східньо-німецький диктатор Вальтер Ульбріхт використав нагоду тих роковин для нового заклику на адресу Західньої Німеччини і Заходу, щоб вони визнали поділ Німеччини, як „реальну дійсність" та підписали мировий договір на базі двох Німеччин і перетворення Західнього Берліну у вільне місто. Східньо - німецькі комуністи деклярували знову визнання кордону на Одрі- Ніссі.

Західня Німеччина, як і західні великодержави, стоять на становищі, що остаточно кордон між Німеччиною і Польщею має бути встановлений на мировій конференції.

Кіпрсько-грецький уряд закидає ЗДА, що вони сприяли бомбардуванню Кіпру турками

Нікозія. — Американський амбасадор на Кіпрі Тейлор Вілчер запротестував перед кіпрсько-грецьким урядом та зажадав вияснення, що значила заява кіпрського президента Макаріоса на зібранні кіпрських греків в Александрії під час триденного перебування Макаріоса в Об'єднаній Арабській Республіці. Коли, після Богослужби, яку відправив Макаріос, як православний архиєпископ, він промовляв до зібраних греків і таврував „варварський та нелюдський" налет турків на Кіпр, з залі озвались голоси: „за підтримкою від англійців і американців"; тоді Макаріос заявив: „ не можу заперечити цьому". Однак кіпрсько-грецький уряд не тільки не перепросив Америки за той наклеп, але підтвердив своє становище. Кіпрсько - грецький міністер закордонних справ Спірос Кіпріяну заявив, що Британія й Америка ні разу не наврували турецького летунського наїзду на Кіпр й очевидячки толерували його. Кіпрсько-грецький уряд приготовляє цілу делеґацію, яка має внедовзі виїхати до Москви на переговори про допомогу, що її Совєти мали б дати Кіпрові в його політиці, яка виразно перечить не тільки інтересам турецької меншини на Кіпрі, але й самій Греції та цілому Заходові. Макаріос викликав на негайні наради кіпрського амбасадора в Греції, прийняв теж представника Об'єднаних Націй Гальо Пляза Ляссо та команданта війська ОН генерала Тімайя. Генеральний секретар Об'єднаних Націй У Тант заявив, що „мирна політична розв'язка проблеми Кіпру тепер виключена" давше пізнати, що „одна сторона" себто Кіпр, відкичена" давши пізнати, що „одго готові були переговорити Греція і Туреччина.

Канадійські провідники нараджуються над зміною конституції

Шарлотетавн, Острів князя Едварда. — Тут нараджувалися канадійський прем'єр міністрів Лестер Б. Пірсон та 10 провінційних прем'єрів над тим, як би то змінити канадійську конституцію, щоб втримати цілість цієї країни 100 років після того, як вона почала існувати як самостійна держава в спілці з англійським Коммонвелтом. Конституцію Канади мали б змінити в тому напрямку, щоб суверенність перенести з Британії на саму Канаду. Теперішня канадійська Конституція з 1867-го року мусить бути формально затверджувана британським Парляментом. І хоч це є тільки формальність, то і її хотіла б позбутися Канада, головним чином її франко - мовна частина — провінція Квебек, в якій шириться сепаратистичний рух. Прем'єр Пірсон заявив: „Існують конституційні, реґіональні та расові розходження. Деколи виглядає, що ці напруження загрожують існуванню цієї країни". Прем'єр твердив, що подібні розходження між федеральним урядом та провінціями бували вже давніше, але їх завжди вдавалося мирно розв'язувати. Прем'єр Квебеку Жан Лесаж казав, що ним очолювана провінція домагається „реорієнтації федеральної системи", щоб провінції мали більшу автономію в культурних та економічних справах.

Пластуни відбули вишкільні курси летунства та морського пластування

Бобрівка - Трикутне Озеро. — В днях 15 - 29 серпня 1964 р. відбулися тут чотири Спеціялізаційні Вишкільні Курси Морських та летунських Пластунів. Окремі табори мусів очолювали пл. сен. Яро Гладкий, капітан курсу провідників марського пластування — кадра виховників; ст. пл. Ділі Бутенко — капітан курсу морських пластунок; ст. пл. Нестор Колцьо — капітан курсу морських пластунів, ст. пл. Ярослав Лучкань — капітан курсу летунських пластунів. Організаторами курсів були 25 - ий Курінь У. С. П. „Чорноморці", 16 - ий Курінь УСП „Чорноморські Хвилі" при співпраці Крайових Діловодів Морського і Летунського Пластування. Всіх учасників та інструкторів було понад 70 з пластових станиць Ню Йорку, Нюарку, Філядельфії, Балтімору, Гартфорду, Елізабету, Сиракюз, Скенектеді, Рочестеру, Бофало, Шикаго та Канади. „Пластова фльота"складалася з двох вітрильників, 12 веслярських човнів та 10 канойок. Учасники морських вишкільних курсів перейшли вишкіл плавання, веслування, вітрильництва, безпеки на воді, сиґналізації, курс рятівництва, Американського Червоного Хреста та інші ділянки водного пластування. Летунський Вишкільний Курс мав до диспозиції чотириособовий літак типу СЕЗЗНА 172 і потрібні інструменти та підручники для вишколу. В програму вишколу входили теоретичні інструкції повітряної навіґації, правила літання, картографії, комунікації і тд. Крім вишкільного літака, табор летунів мав свою фльоту та рагового знання лету, інструментів.

Після опанування теоретичного знання лету, інструментів та частин літака на землі, учасники курсу відбували практичне літання. Це перший раз в історії українського Пласту відбувся курс для пластунів летунів. Організатором інструктором курсу був ст. пл. Ярослав Лучкань — курінний 25 куреня УСП „Чорноморці" і одночасно Діловод Летунських Пластунів на Америку. Під час вправ пластуни літали два рази на пластову оселю, в Іст Четтем, Союзівку та оселю СУМА в Елленвіл та скидали летючки з привітом чорноморців. Найдовшим летом пластунів був лет до Монтреалю, Канада.

Пластуни - летуни пролетіли 500 миль за 5 годин.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ ЗВІЛЬНЕНО ПОНАД 500 АРЕШТОВАНИХ ЗА МАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ

Сайгон. — Південно-в'єтнамський уряд, на чолі якого стоїть тимчасовий прем'єр Нгуєн Хуан Онг, звільнив 509 осіб, арештованих у зв'язку з минулотижневими вуличними заворушеннями, внаслі д к у яких багато осіб згинуло та нанесено матеріяльної шкоди на мільйони долярів. Між звільненими були також розпізнані 11 видатних комуністичних агентів - підпільників. Звільнено всіх під натиском лідерів буддистів, які виразно вимагали звільнення всіх без ніяких винятків та застережень, загрозивши водночас проголошенням генерального страйку. Ця податливість тимчасового пів - цивільного уряду породила невдоволення серед південно - в'єтнамського старшинства і сумнів серед західніх обсерваторів у Сайгоні, чи новий уряд зуміє здобути собі престиж і повагу та унезалежнитись від усіх зовнішніх чинників, які з різних сторін роблять на нього натиск. Голова військового тріюмвірату і прем'єр генерал Нгуєн Хан все ще перебуває у надморській місцевості, заявивши готовість вернутися на свій пост тільки тоді, коли його покличуть до столиці і запевнять про льояльну співпрацю з ним. Генерал Хан висловився гірко про двох інших членів військового тріюмвірату, генералів Дуонг Ван Мінга і Тран Тієн Хісма, які ніби виявились нельояльними у відношенні до нього та змовлялись, щоб скинути його з влади. Ген. Нгуєн Хан перевів пресову конференцію, заявивши з сарказмом журналістам, що він хотів доказати їм, що він не є божевільний: це був натяк на заяву, яку два дні тому склав був урядуючий цивільний віцепрем'єр Нгуєн Хуан Онг, наче б генерал Нгуєн Хан зазнав фізичного і нервового заламання. Сподіваючись повороту генерал Нгуєна Хана до влади — зголосив димісію віце-прем'єр д-р Нгуєн Тон Гон, лідер правої націоналістичної партії, яка ніби робила найбільші перешкоди генералові Ханові за час його урядування. Все воно разом, поминаючи бойовий фронт проти комуністичних партизанів, створює в Південному В'єтнамі перманентну кризу й атмосферу непевности, яка страшенне утруднює завдання Америки — помагати Південному В'єтнамові, щоб він не став жертвою комуністичної агресії.

Індії грозить голод — Пакістан закликає до згоди про Кашмір

Ню Делі. — Катастрофа повені поруч із вичерпанням збіжових запасів внаслідку припинення імпорту з-закордону в ході ощадностевої політики загрожує Індії таким голодом, що індійський уряд звернувся до З'єднаних Держав і Британії за негайною допомогою. Індійський прем'єр Лянь Багадур Шастрі плянував оглянути з гелікоптера всю охоплену повенню територію, але мусів обмежити ту інспекційну подорож до одного дня з уваги на препогану погоду. У провінції Пунджаб залито понад 2.200 сел, а в провінції Делі 175 сел, при чому коло 200 цілком відрізаних від світу. Індійський уряд вистосував просьбу до Британії, щоб австралійські кораблі із збіжжям, які є в дорозі до Британії, скерувати до Індії. Президент Пакістану Мохаммед Аюб Хан, нав'язуючи до повені, яка навістила також Східній Пакістан, звернувся з примирливим закликом до Індії, щоб згідливо поладнати справу Кашміру та щоб доказати обопільну добру волю — порозумінням щодо реґуляції рік Ґанґесу і Брамапутри, які перепливають через обидві ті країни, щорічно заливаючи великі урожайні простори.

Аденауер заперечує, наче б він сприяв тайним переговорам з комуністами

Бонн. — Діючий прем'єр комуністичної Східньої Німеччини Віллі Стоф виявив у промові в парляменті, що осінню 1962 року велися тайні переговори між Західньою і Східньою Німеччиною, причому представник Західньої Німеччини виказався виразним уповноваженням від самого тодішнього західньо - німецького канцлера Конрада Аденауера. Ті переговори, казав Стоф, перервались у зв'язку з Кубинською кризою і більше не відновились. Комуністичний німецький ватажок висловив „надію", що наступник канц. Аденауера, Людвіґ Ергард, виявить однакову мудрість і також сприятиме переговорам з німецькими комуністами. Конрад Аденауер, який перебуває на літньому відпочинку, проголосив заяву, що ніколи нікому ніякого уповноваження не давав, та що західньо - німецький уряд не висилав до Східньої Німеччини ніякого посередника. Німецькі газети звертають увагу, що річ іде, мабуть, про заходи рурських промисловців, які вислали були директора закладів Круппа Бертольда Байца, щоб він перевірив можливості жвавішої торгівлі між двома частинами поділеної Німеччини. Байц жадав від східньо - німецьких комуністів різних реформ як теж скасування Берлінського муру, а що комуністи не погодились на це, то вся справа розбилася.

У СВІТІ

● **Альжирський** президент-диктатор Ахмед Бен Белла у зв'язку з численними скаргами громадян також таврував брутальність поліції і стосування нею тортур, але водночас виправдував, що „в деяких випадках", і то саме у відношенні до політичних в'язнів „тортури допускальні". Той же президент, приятель і звеличник Фіделя Кастра, заявив, що в Альжирі є „не більше", як 1.000 політичних в'язнів.

● **„Ізвєстія"** присвятили спеціяльно одну статтю ославленому голові Че-Ка з років 1926-1933, В. Р. Менжінскому, наступникові основника й організатора Че-Ка — Фелікса Дзержинского. Методи, введені Дзержинским і Менжинским, зберіглися в сучасному „Комітеті Государственной Службі Безпеки" — наступникові Че-Ка, ГПУ і НКВД — у великій мірі по нинішній день.

● **Португальські** власті ствердили, що вбитий кілька днів тому в автомобільній катастрофі молодий чоловік не був американцем Полем Свенсоном, як гадалося спершу на основі американського пашпорту на ім'я Свенссона, що його знайшли при вбитому. Насправді вбитий був австрійським моряком і називався він Вернер Екерт: Пол Свенссон вернувся живий і здоров з подорожі по Европі до Америки. Йому вкрали пашпорт, коли приїхав до Португалії, і він дістав в американському консуляті новий документ.

● **В Ізмірі в Туреччині** демонстранти поницили й сплюндрували американський та совєтський павільони на міжнародній виставці. Влада спершу взагалі закрила ту виставку, опісля дозволила відкрити її, але названі два павільони закриті. Арештовано 62 особи, між якими є 14 підлітків.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand Street, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provide for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J. 07303

„Концерт" ЗДА і СССР

Британійський публіцист - історик Едвард Кренкшо, автор книжок „Росія без Сталіна"і і „Хрущовська Росія", вмістив в останньому недільному додатку „Ню Йорк Таймсу" з 30-го серпня обширну статтю п. н. „Схід і Захід вступають у нову фазу", в якій старається доказати своє твердженнея, що у взаєминах між З'єднаними Державами і Совєтським Союзом помалу й непомітно заходить радикальна зміна: від ворожости до співпраці, від боротьби за володіння над світом до згоди у спільному світовому володінні. Британійський публіцист слушно звертає увагу, що тепер діються речі, що їх трудно було уявити ще 5 років тому: президент Франції глузує з НАТО і кокетує комуністичний Китай, лідери двох комуністичних великодержав обкидують один одного лайкою; британійський прем'єр публічно говорить про можливість американсько - совєтського союзу, президент З'єднаних Держав хвалить за „людяність" першого секретаря совєтської компартії, цей останній реваншується йому компліментами, а американський сенатор (Фулбрайт) дорікає своїм землякам за анахронічний підхід до Совєтського Союзу.

Е. Кренкшо пригадує, що вже в 60-их роках минулого сторіччя французькі й австрійські державні мужі передбачали можливість тісної американсько - російської співпраці, яка насправді встановляла б гегемонію тих двох потуг у всьому світі. Продаж царською Росією Аляски Америці ніби був жестом, щоб створити психологічне підложжя для співпраці між двома колосами. Совєтська експансія і комуністична підривна акція, що має своєю ціллю опанувати світ, зазнали, — каже Кренкшо, — рішального удару, коли в кубинській кризі восени 1962-го року совєтські лідери усвідомили, що ті їхні дії можуть і мусять привести до воєнної атомової катастрофи. Вони тих дій не виреклися, але зацукались і проводять їх куди обережніше й скромніше. Тому, — твердить Кренкшо, — ЗДА тепер воліють, щоб на Кубі залишились совєтські вояки, бо таким чином Москва може „тримати під контролею кубинського варіята". Кренкшо не вірить в американсько - совєтський союз. Але вірить в американсько - совєтський „концерт". Бажання ЗДА і СССР якмога далі відсунути момент, коли комуністичний Китай розвине свою атомову бомбу, бажання обох тих великодержав виминати велику війну внаслідок будь-яких малих воєн, конфлікт між Москвою і Пейпінгом, лібералізація відносин в СССР після десталінізації — все це продиктувало Совєтам відмовитися від ленінської тези про невідхильність війни.

Британійський закордонно - політичний аналітик має повну рацію, твердячи, що у світі діються речі, „які й філософам не снилися". Але він надто поквапно приходить до далекосяжних висновків про поділ світу на американську й російську сферу впливів чи про поділ „влади" над світом між Вашингтоном і Москвою. Признаючи існування „яскравих суперечностей" у совєтській політиці, він не бачить у тих зиґзаґах ядра загрози, що в будь-котрій своїй підривній акції Москва може перетягнути струну і створити ситуацію, яка знову штовхне світ над берег війни. Кренкшо робить ту основну помилку, що її робили вже не раз прихильники теорії про великодержавницькі „сфери впливів" і великодержавницьку політику, яка не рахувалась із волею окремих народів. В даному випадку знову не береться на увагу волі і сили підсовєтських народів. Кренкшо приймає, як річ самозрозумілу, тривкість совєтської колоніяльної імперії. Скільки вже разів історія доказала, що такі оцінки великодержавних потуг були фальшиві?!

Шкільна реформа в СССР

З малою різницею на декілька днів мільйони дітей пішли чи підуть у вересні до шкільних кляс і тут, за океаном, і там на Україні. Але в СССР за 15 днів перед початком навчання раптово, справді як грім із ясного неба, пролунав наказ Центрального Комітету компартії та Ради Міністрів СССР „про зміну реченця навчання в середніх школах" Коротко зміст нового закону можна переказати так: замість дотеперішнього 11-річного навчання в середній політехнічній школі — учні будуть навчатися 10 років. Частина навчальної загальноосвітньої програми буде присвячена т. зв. виробничому чи „політехнічному" навчанню: учні, замість вивчати математику, мову, хемію й інші загальноосвітні предмети, мусітимуть працювати на різних „навчальних" ділянках у колгоспах, виробляти решета, стільці, кошики тощо у шкільних майстернях чи на сусідніх фабриках. Зменшення навчальної програми на 1 рік викличе і зменшення обсягу загальноосвітніх знань середньошкільників. Усі діти зобов'язані закінчити 8, а не 10 кляс.

Совєтське шкільництво має вже довгу традицію в розумінні шкільних реформ. Від 1920 до 1931 рр. навчання в середній школі тривало 8 років, із деякими змінами в певні роки. Потім час навчання визначено на 10 років. Заведено обов'язкове „політехнічне" навчання в кожній школі: майстерні, де учні мали вчитися токарства, слюсарства, столярства, щоб після закінчення десятирічки могли відразу ж іти працювати на виробництві. У 1958 році т. зв. „виробниче" навчання посилено: щоб здобути середню освіту, треба було вчитися 11 років. Тепер, не ліквідуючи фізичної праці учнів у фабриках та в колгоспах, уряд зліквідував один рік навчання. Цим заходом мають спрямувати якнайскорше молоду робітну силу до варстатів та на колгоспні поля, бо лише незначна частина випускників середніх шкіл іде до високих шкіл. У наказі ЦК поставлено вимогу: „радам міністрів союзних республік вжити заходів для належної організації виробничого навчання учнів старших кляс середніх шкіл і забезпечити зміцнення і дальший розвиток матеріяльної бази для їх виробничої підготови на підприємствах, у радгоспах і колгоспах". Зроблено натиск на ще більшу експлуатацію дітей під покришкою „виробничого навчання". Перебудова має бути здійснена впродовж 1964-го року. Легко уявити, яку дезорганізацію внесе така „реформа", адже треба перебудувати всі шкільні пляни, укласти й видати нові підручники тощо. Але ЦК партії потрібно якнайскорше робітної сили, а не якнайкраще освіченої молоді, що стає надто допитливою.

Нова шкільна реформа зустрілася із давнім, дуже прикрим станом шкіл на Україні, де постійно не вистачає відповідних приміщень, зшитків, навіть олівців; багато учнів мусять вчитися за російськими підручниками, бо видавництва УССР ніяк „не встигають" видати їх своєчасно. У Братському районі на Миколаївщині не вистачає 70 учителів. Візьмемо один приклад з „Молоді України" з 14 серпня. 1-го вересня учні середньої школи ч. 14 у Полтаві прийшли до кляс. А перед новопобудованою школою — купи землі та сміття; немає спортового майданчика; „з 500 замовлених партлавок . . . надійшло тільки 102". І це тоді, коли „учні майже всіх шкіл Жовтневого району міста, батьки, робітники підприємств приходили на „н е д і л ь н и к и", тобто безплатно працювали, щоб дати змогу дітям нормально вчитися. Народні гроші летять за „спутніками", а несподівані „реформи" шкільництва мають виразне завдання збільшити рабовласницьку експлуатацію народу.

Богдан Галайчук

ЗА КУЛІСАМИ ЧІЛІЙСЬКИХ ВИБОРІВ

Буенос Айрес. — Чи в чілійських виборах переможуть християнські демократи чи комуністичні поплентачі — це буде відоме вже сьогодні. Але не вияснится одно питання, про яке не пише світова преса, яке сховане за кулісами цих виборів, але яке чітко зарисовується з тутешньої перспективи.

З Буенос Айресу не важко було слідкувати за передвиборчою панорамою. Арґентина бо це справді єдиний справжній сусід Чіле, країни, яка відділена від Болівії та Перу не лише безмежними пустинями, але й етнічною, господарською та соціяльною структурою. З одного боку Арґентина залита чілійською заробітчанською еміґрацією, а з другого між обома країнами існує дуже тісний контакт, у першу чергу туристичний та політичний.

Саме вернувся з Чіле голова тутешньої християнсько-демократичної молоді, з яким можу говорити в тоні повного довір'я. Таким способом довідуюся, з першої руки, про деякі дивні речі.

Чілійська права коаліція, що має в руках владу, зазнала 15-го березня у виборчій окрузі Куріко такої поразки, що під її враженням розлетілася. „Треба сподіватися, — писали ми у „Свободі" з 27-го березня, — що значна частина консерватистів, лібералів і радикалів (які творили згадану коаліцію) голосуватиме за Фрея, вважаючи, що ставка на власного кандидата безнадійна і що виборець стоїть перед альтернативою: або християнський демократ Фрей, або комуніст Альєнде".

Прогноза справдилася, сказати б, на дві третини, бо дві праві партії, ліберальна і консервативна — агітували не менш інтенсивно, як самі християнські демократи. Зате третя партія, радикальна, щоб врятувати себе від повного розламу, рішила, після довгих вагань станути до виборів з своїм власним кандидатом — Дураном, дармащо не мала виглядів здобути більше як 100 000 голосів. Справа в тому, що радикали бачать у Фреєві не лише антикомуніста, але й католика, а в Альєнде — не лише комунофіла, але й масона; а чілійський радикалізм, традиційний терен впливів масонерії, нагадує своїм аґресивним антиклерикалізмом французьких радикалів з-перед ста років, символом якого є Ґамбетті.

Це явище, притаманне тогочасній Франції та Італії, мало відомі причини. Воно зрозуміле в історичному контексті доби, коли годі було уявити сьогоднішню поляризацію світу між демократією і марксистським тоталітаризмом — коли ще втримувалася поляризація здійсена Великою французькою революцією: між демократією та дореволюційним „давнішим режимом".

Були це часи, коли соціялізм ще зберігав традиційний „професорський" посмак, що його не зумів викоренити Сен Сімон, і коли важко було передбачити, що викоренить його Маркс. Паризька комуна 1871-го року була першою ластівкою, на основі якої годі було пророкувати 1917 рік. В той час для демократії існувала загроза лише з правої сторони. Здобутки першої французької революції були знищені 1815 року з поміччю чужинецьких батальйонів реставрацією давнього режиму; здобутки другої революції (1830 року) — внутрішньою реакцією, у формі другого видання бонапартизму.

У тих, притаманних для 19 сторіччя, змаганнях демократія звикла бачити католиків по другому боці барикади, бо до понтифікату Льва XIII католицька політична думка практично утотожнювалася із крайньо - правим „ультрамонтанізмом". Коли Наполеон III в останній фазі панування користувався підтримкою католиків — годі дивуватися, що перший президент III французької республіки Ґамбетта дивився на католиків як на ворога ч. 1. Французький радикалізм, проголошуючи себе спадкоємцем якобінізму, розпочав проти католицизму безпощадну війну, не вагаючися при тому топтати найелементарніші ґарантії демократичної конституції. А французький радикалізм, подібно як сьогоднішній чілійський, був під масонською кермою.

93 роки минули від того зудару між ультрамонтанською II імперією і масонською III Республікою — і чимало змінилося з того часу. У протикастрівських періодиках, друкованих у Маямі, можна бачити світлини кубинських масонів у їхніх ґротескових запасках — і була основа думати, що зміна ворога ч. 1. з масонської перспективи, не обмежилася кубинською політичною еміґрацією. Постава чілійської масонерії тим дивніша, що сьогоднішня християнська демократія наголошує свій безконфесійний характер, і між чілійськими християнськими демократами є чимало протестантів; а крім того християнська демократія займає позицію діяметрально протилежну до ультрамонтанської, і в світовому християнсько - демократичному русі саме чілійці займають найлівішу позицію.

Як ми писали свого часу, у Чіле комуністичний вовк заліз до демократичної вівчарні, убравшись в овечу шкуру, — тобто під маскою справді демократичної і справді національної партії. Тому на перший погляд виглядало, що тамошній анахронічний вже „фолькcфронт" можна записати на рахунок дезорієнтації масонерії, яка, мовляв, не вміє сягнути зором поза місцеву панораму, цілковито відмінну від світової. Насправді з деяких познак виходило б, що масонська підтримка для Альєнде не скінчиться на кордонах чілійської республіки.

∴

Найнижчу верству населення Арґентини, „субпролетаріят" творять іміґранти, здебільша нелеґальні. Серед них чимало параґвайських метисів і болівійських індіян, але безсумнівна більшість їх — це чілійці, метиси і білі. Відколи виеміґрували, вони не бачили рідних сіл ні містечок, але охоче скористали б з нагоди, якби хтось купив їм квиток на поїзд чи автобус. Саме тепер трапилася тим злидарям така нагода: арґентинські комуністи організували безплатну прогулянку для кожного чілійця, що хотів відвідати родинну місцевість — очевидно 4-го вересня.

На чілійській території християнська демократія змагається з комуністами за душі пролетаріяту; але серед чілійської еміґрації на арґентинській території комуністи не зустрічають суперництва. Незалежно від того, слід думати, чілійські туристи віддячилися своїм добродіям.

З погляду протикомуністичної оборони континенту чілійські вибори занадто важливі, щоб Вашинґтон не оцінив їх як слід — і щоб не був готовий вплинути на них. Чілійська християнська демократія дістає поважну допомогу з Вашинґтону (не знаємо, через які саме аґенції) ще від часів Кеннеді, солідарність якого з тим рухом була наскрізь органічна. Та поміч не припинилась і після смерти Кеннеді, але в міжчасі знайшла американських ктиторів теж друга сторона: в останніх часах Альєнде діставав куди більше долярів, ніж Фрей. Головним джерелом помочі для Альєндового Революційного Фронду Народної Акції (ФРАП) є сильна американська фундація — та сама, що фінансує Світову Асамблею Молоді (ВАЙ).

Упродовж останніх років ВАЙ гостро осуджував західній колоніялізм і відмовився осудити кубинський режим, не зважаючи на кількаразові домагання Арґентинського Комітету Молоді, провідники якого були оґірчені й здивовані такою дивною поставою установи, фінансованої з американських джерел. Щоб розкусити цей парадокс, треба мати точніше уявлення про поодинокі відтінї американськ... комплекс „розкаяного дворяльки обґрунтовані тези, колись сформульовані МекКарті і підтримувані правицею — треба з'ясувати де кінчатся комплекс „рокаяного дворянина", дискретно капіталізований комуністичними техніками від умовних рефлексів, а де починається інфільтрація.

Може зацікавляться цією загадкою українські кола, які вже добре ознайомлені з американською політичною панорамою і ще не затратили вичуття, якого набули, живучи під комуністичним режимом. Але тоді треба дослідити також границю між глибинною психологією і організацією; треба з'ясувати собі, де кінчаються комплекси й рефлекси, а де починаються накази — в рамах добре здисциплінованої організації. Прийшлося б подумати, чи немає якогось відношення між дивною жертвенністю деяких американських кол і повною підтримкою Альєнде збоку чілійської масонерії.

∴

Коли лікар не може встановити діяґнози, він пояснює пацієнтові, що його недугу спричинив вірус. А коли українець не може пояснити собі причини „непередрішенства" чи інших, давніших симптомів русотяпства, що покутує у західніх столицях, він записує його на карб масонерії. Подібно й католики залюбки обтяжують те саме конто своїми невдачами.

Нижчепідписаний, українець родом, католик за віровиз-

(Закінчення на стор. 7-ій)

Володимир Мацьків

„ДЕ НАША МОЛОДЬ?"

(Голос у дискусії)

Прочитавши статтю п. Мирона Куропася, надруковану в „Свободі" з 19-25 серпня п. н. „Де наша молодь?", ніяк не можу здогадатися, яку ціль хотів нею осягнути автор.

Він старається переконати читача, що асиміляція української спільноти неминуча, і нарікати на неї так само успішно, як „гавкати на місяць"; що нам треба прийняти філософію „відкультурнення", бо живемо в часах колективного суспільства, яке формує нашу молодь; що на нашу молодь, імовірно, має вплив експльозія населення, революція у статевих поняттях, поширення природних багатств, занепад моральних вартостей, зміна ролі жіноцтва, ріст психічних хвороб і т. д. Наводячи цитати з американських ліберальних авторів, він каже, що батьки не мають чи не повинні мати впливу на своїх дітей, хіба до 14 літ життя; поза тим віком молодь уже сама хоче рішати про себе і йти своєю власною дорогою.

У зв'язку з цим п. М. Куропась твердить, що українська молодь, замість іти до школи українознавства чи на сходини своєї організації, воліє грати в бейзбол, футбол чи плавати. Він накидається на старше покоління, що воно уважає себе за всезнайське і не хоче допустити молодь до слова.

Нарешті п. М. Куропась каже, що він не проти шкіл українознавства, не проти молодечих організацій, радить підтримувати Церкву, УККА, КУК та допомогові організації але треба тому всьому надати новий зміст та змінити спосіб нашого думання, а головне вимагає доброго прикладу старшого покоління.

Можливо, що я не зрозумів усіх тверджень та арґументів автора, бо теж належу до тих старих, але вважаю, що, працюючи понад 40 літ в школах на рідних землях і тут, я ту молодь також дещо знаю, а знаючи, ніяк не можу погодитися з оцінкою, яка нашу молодь дуже кривдить.

Якщо наша асиміляція є неминуча і ми таки мусимо стати погноєм для чужих, то чому ще мусимо витрачати сили і шукати якогось виходу? Пощо організуватися, будувати школи, церкви, УНДоми, пощо видавати книжки, посилати наших науковців на міжнародні з'їзди і конференції, провадити релігійно - моральне виховання наших дітей, коли це все здавить революція статевих понять, спадок моральних вартостей, зміна ролі жіноцтва . . . Чи не краще буде, коли ми послухаємо нашої приповідки і, не тратячи сили, спустимося на дно?

Автор ставить нам як ідеал для наслідування американський спосіб життя з його „революцією статевих понять". Алеж той „ідеал" дуже далекий від ідеалу українського народу, від ідеалу взагалі.

З такими „ідеалами" ми повинні боротися. І ми віримо, що ту боротьбу таки виграємо, бо ідеали, за які ми змагаємося, сперті на науці Того, що життя своє віддав на хресті за нас.

Мушу зазначити, що далеко не всі американські автори думають так, як ті, що їх навів п. М. Куропась. Ось що каже один з найкращих американців, ім'я якого треба писати з великої букви, а саме генерал Д. МекАртур:

„О Боже! Дай мені сина, який був би досить сильний, щоб пізнати слабість, і досить відважний, щоб не боятися страху; який був би гордий і непокірний у поразці, смиренний і лагідний у перемозі.

„Дай мені сина, який не ставив би бажань на місце діл; який пізнав би Тебе і знав, що пізнання себе самого є наріжним каменем знання.

„Веди його, благаю, не шляхом легкости й вигоди, але під тиском і тягарем труднощів і викликів. Тут навчи його у бурі, дай йому пізнати жалість тих, що не мають успіху.

„Дай мені сина, серце якого було б чисте, а цілі високі".

Оцінка української молоді, що нібито воліє лінивство, ніж працю, неправдива. Українська молодь високоідейна і працьовита. Про це виразно говорить її участь у нашій визвольній боротьбі. В УСС була чи не більша частина молоді, вік якої не примушував її ставати у військові ряди та класти свої голови на Маківці, Лисоні та інших побойовищах. В рядах УГА було багато хлопців, вік яких був далеко нижчий від 18літ. В часі між світовими війнами у підпільній боротьбі і в останній війні в рядах Української Дивізії та УПА наша молодь теж сказала своє слово.

Про ідейність української молоді тут, в Америці, найкраще може сказати день 27-го червня у Вашинґтоні. Чи це все було зроблене терором старших? А молодечі організації, а школи українознавства (одна тільки школа українознавства Учительської Громади в Шикаґо числить до 700 учнів), а всі осяги в науці, про які читаємо в пресі?

Якщо й маємо певне число такої молоді, що відпадає, то це самозрозуміле. Серед найкращого зерна завжди знайдеться трохи сміття. Але в тому випадку вина не молоді, а її батьків, які не хотіли, чи не вміли виховати своїх дітей.

Автор вимагає змін у способі ведення молодечих організацій та шкіл українознавства. Добра зміна завжди може бути корисною, але які є конкретні пропозиції? Які зміни є конечні, як їх впровадити, які наслідки вони принесуть? Сама неґація, крім оґірчення, нічого позитивного не дає. Коли критикується старе, треба показати нове,краще.

Що наші школи українознавства не є аж такі злі, хай послужить ось такий доказ: У моїй школі вчиться української мови кілька дітей ірляндців. Їх батьки, що живуть у сусідстві, прийшли до переконання, що українські діти, знаючи більше мов, мають ширший світогляд, поводяться краще від інших дітей. Це їм підказало прислати своїх дітей до нашої школи.

В журнальчику „ПІБ", що його видає СУСТА в Нюйоркському стейті, за червень ц. р., вміщено дві статті матурантів школи українознавства у Філядельфії. Вони пишуть про свої організації, до яких належать:

„Нашим найвищим ідеалом, — пише З. Вишинський — є вірність і служба Богові й Україні. За ці високі ідеали віддали своє життя засновники СУМ'у. СУМА виховує таку молоду людину, що дорого цінить свободу, горда з свого українського походження. В лавах СУМА плекають моральні чесноти, братерську дружбу, організованість та дисципліну"

„Пласт, — пише Вава (Марія Бачинська), — це сторож вічних ідеалів. Він зберігає в серцях своїх членів любов і вірність Богові і Україні . . ."

З цього бачимо, що молодь захоплена своїми організаціями, хоч їх провадять старші друзі. Вона не бунтується проти них, а їх розуміє і шанує.

В одному тільки можу погодитися з п. М. Куропасем, що дуже багато у виховних справах залежить від батьків. Батькам довірив Господь їхніх дітей, і вони відповідають за їх вчинки. Якщо батьки розумні, знають свої завдання і виховують дітей згідно з Божою волею та нашою рацією, то ніяких дисонансів між ними і дітьми нема. В таких родинах згода і гармонія, там нема ніяких проблем.

Але горе дітям, які мають таких батьків, що не вміють розрізняти зла від добра, що, засліплені блиском зеленого божка, готові посвятити йому все: і своїх дітей, і свою Церкву, і свій нарід.

Володимир Кедровський

ОБРИСИ МИНУЛОГО

(1)

Хочу подати обриси кількох українських діячів з тих, кого називають, і навіть іноді зі зневагою, „українофілами". Оці українофіли були тими українськими діячами, що працювали над відродженням української нації, що будили її із забуття, що підводили культурні та наукові підвалини під відбудову української державности. На тих підвалинах розвинулася українська політична думка, а пізніше політична боротьба й боротьба за українську суверенну соборну державу.

Оті старі українські діячі працювали методично, вперто, плодюче на рідній ниві, але без галасу та інших „атрибутів", які з'явилися пізніше в українському житті. Свою величезну й позитивну працю вони провадили без гопаків, без вареників, українських пирогів чи голубців, без вишивок і стрічок, що мало б назовні показувати їх українство. Вони не кричали на все горло і на всіх перехрестях, що вони українські патріоти, націоналісти, українські діячі й т. п., що ми тепер так часто чуємо від деяких наших патріотів. Вони не домагалися признання, нагороди або заплати за свою патріотичну роботу Вони були немов ті плугатарі, що глибоко й старанно орали національну ниву та засівали її зерном, з якого мала вирости прекрасна, обновлена українська нація. Вони не ділили себе на групи, вони не вихвалялися тим, що лише вони мають рацію, що за ними мають іти всі, а працювали для цілого українського народу, для всієї України. Праця на українській ниві не давала їм ніяких матеріяльних придбань, навпаки вимагала від них матеріяльних пожертв, які доводилося уривати навіть від своїх родин. То були подвижники, справжні ідейні слуги на полі українського національного відродження, що наражалися на різні адміністративно - поліційні й навіть судові кари. Вони добровільно брали на свої плечі тяжкий хрест і гідно, з самопожертвою несли його до гробу, не схиблюючи з української народницької дороги й не зраджуючи ідеї визволення свого народу.

Всі свої надії вони покладали на свій власний нарід, на його загал, на свою працю і не шукали серед чужинців допомоги або широкого признання собі в українських масах. Вони працювали над відродженням свого рідного народу з такою самою посвятою, як працювали проповідники й борці за християнство, і вмирали мучениками за його ідеї. Для них ідея українського національного, а згодом і політичного відродження була святощами, в ім'я яких вони працювали в незламнім завзятті.

Меточин, Н. Дж., 1964 рік

АНДРІЙ МИХАЙЛОВИЧ ГРАБЕНКО

Не можна говорити про діячів доби так званого українофільства, не торкнувшись хоч побіжно характеристики тих обставин громадського життя на Україні, в яких вони виросли та працювали. Тому, говорячи про Андрія Михайловича Грабенка (літературний псевдонім Андрій Конощенко), спробую дати коротенький нарис розвитку українського національного руху перед тою добою, в якій він жив і працював.

Після розгрому Кирило-Методіївського Братства український рух на деякий час був приголомшений. Але незабаром він знову почав відроджуватися, коли свідома українська інтеліґенція в особах найкращих її представників пішла в народ, щоб вивчати його життя, побут, розпізнавати його потреби та бажання, а разом з тим пропаґувати визвольні ідеї. Матеріяли з історії загальноросійського революційно-соціялістичного руху дають твердий доказ, що ввесь той рух, який в перших початках провадився в цілій Росії під іменем Партії Народної Волі, започаткували українці з походження або й переконання. Рух той розгалузився на Україні в різних її частинах, а провідні осередки його були в Київі, Харкові, Одесі, Катеринославі, Єлисаветі, Херсоні та в інших містах.

Андрій Михайлович Грабенко належав до того гуртка українофілів, що зародився й провадив свою роботу в Єлисаветграді на Херсонщині. Гурток той мав зв'язки з харківським центром і знаходився під безпосереднім впливом Одеської Громади.

Коли народилася Одеська Громада годі точно сказати. Один з її членів в своєму начерку пише: „На початках 1876 року Громада склалася, зорганізувалася і зміцніла. Але треба зазначити, що багато осіб з її складу й самі добре не знали, до якої саме течії вони належали, — до української чи до російської народницької, чи соціялістичної взагалі. Але якраз цей брак виразного розгалуження сприяв більшому з'єднанню всіх „громадян" на загальнореволюційному фронті, який вони ще не зовсім ясно розуміли.

„1876 року до Одеси прибув Михайло Драгоманов по дорозі з Києва до Женеви, і перебування його мало величезні наслідки . . .

„Переїзд Драгоманова через Одесу викликав майже явні збори Громади, і то в кількості від 50 до 100 осіб — в помешканні секретаря „Сельско-Хозяйственного Общества", Михайла Петровича Боровського; а помешкання він мав у приміщенні „Общества", в міськім саді, в самім центрі міста . . .

„Були на ньому не тільки „українофіли", але також і Желябов (вождь російських терористів — повішений у 1881 році — В. К.), Гернет та інші. На цих зборах вирішено видавати за кордоном український політичний журнал за допомогою і матеріяльною і статтями одеської Громади; цей замір справді потім було здійснено в Женеві, і часопис було названо „Громада" . . .

На зборах Одеської Громади бували у тих роках і інші видатні лідери російського соціялістичного руху, В. Дебагорій-Мокрієвич і Лизогуб, який у 1879 році, за кілька днів до шибениці, писав з в'язниці, що його найбільшим бажанням є те, щоб для його брата знайшовся учитель-українофіл. Оцей брат пізніше був прем'єр-міністром під час нещасливого гетьманування Павла Скоропадського.

Кілька членів громади були вождями російського революційно-соціялістичного руху — Ковалевський, Мальований, Трезвинський та інші. Це були свідомі й непохитні українці, які вважали, що український народ не можна визволити без загального визволення всіх народів Росії, без всеросійської революції. На тому до останньої революції стояли на Великій Україні всі соціялістичні та революційні українські партії.

ПРОТОКОЛ
З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 18-го ДО 22-го ТРАВНЯ 1964 РОКУ, НА „СОЮЗІВЦІ", КЕРГОНКСОН, Н. Й.

(4)

ОСОБИСТІ ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ

(Продовження)

Звіт Головного Контролера Петра Пуцили

Another year of work Bat- and once again we are gathered at Soyuzivka to analyze the results and accomplishments of the previous year, to report to our membership, and to the public, and after a week of deliberation, to return to our nh Soyuz has gone swiftly by home-cities for another routine year. This has been the accepted procedure in the UNA for years and it is not up to me to change this procedure or to argue against its continuance. On the contrary, our meetings and exchange of ideas have often proved fruitful not only to us to the UNA as well. Most important, our membership has an idea of what we've been doing and can decide if we are living up to the demands of our office.

Nevertheless, I've decided to change the standard pro- procedure. Rather than report on my activities during the past year, I shall devote the bulk of my report to a consideration of an issue which I feel is of utmost importance to the UNA if we are going to continue to grow. This is not to say that my activities during the past year have been neglible... Last year was our *Svoboda* jubilee year and all of us were actively striving to recruit new members. Some of us rolled up our sleeves and obtained at least the required minimum, using every means at our disposal. Some felt duty-bound to do this in this anniversary year. Other sat back and dreamed of the beautiful Hrushka medal. Our failures can often be our teachers. Besides, if I were to report on my activities in Chicago, I would merely be repeating what will be said by our other 5 Supreme Assembly members. For this reason, I will not talk about the past, about things that have already happened, in short, our successes. Instead, I shall talk about the future. I believe that our future is bright, but only if we correct our failures. We have no fences in front of us, only gates. We can't, however, permit these gates to close.

One of our biggest failures at the present time is our "National Fund." We use it, quite generously I believe, to support a variety of Ukrainian organizations. And what do we get in return? Sarcasm! This is bad enough, but very often those very organizations that we help the most are the ones that put obstacles, intended or otherwise, in our path. The end result is that the image of the UNA is hurt, or at best, remains the same. We give away thosands of dollars and get little or nothing in return. Many organizations which we help don't even have the decency to attend the one or two UNA functions we hold each year. (The poor showing of many Ukrainian organizations at our 70th anniversary concerts will bear me out on this, I believe). Finally, we support our Ukrainian youth organizations in the hope that they will groom some of our future leadership and yet, after many, many years of support, we are still asking, "Where is our youth?"

Something is wrong somewhere! It seems that we must re-organize our plan of action if we hope to get out of this rut. We must re-make our image and regain our dignity, if we expect more members. We have able leaders and we have financial resources. Let's not waste them.

In my opinion, we can begin re-making our destiny by taking another look at how and to whom we allocate our funds. In the first place, our distribution of funds is too diversified. We donate thousands of dollars each year but by the time each Ukrainian organization gets "a piece of the pie," these "thousands" do not have the desired effect. The larger organizations get two or three hundred dollars while the smaller ones get far less. Is it any wonder that many of those organizations, whose annual budgets are in the thousands, look at our relatively paltry donations, and mumble "Big Deal?"

We should correct this sad state of affairs and I propose that all funds collected through our members, be used to benefit our members first and foremost. Someone may argue, that we would be practicing isolationism, that we would be neglecting the Ukrainian national cause, if we did this. But, when we help our members, aren't we at the same time helping the Ukrainian cause? My suggestion is, rather than diversify our funds, we should concentrate them on one or two yearly projects. In this way, institutions that really need the money will profit in a way that is meaningful and our image will be enhanced in proportion. A good example of what I am proposing is the *Ukrainian Concise Encyclopedia*. As the sponsor of such a monumental work, the UNA spent and will spend hundreds of thousands of dollars, but the enhancement of our image will be tremendous.

Why can't we do the same sort of thing within our own organizational apparatus? Why can't we build or buy attractive UNA homes in our larger Ukrainian communities? Such homes could easily become the centers of our future. Our youth would have a place to meet. Sports activities, social gatherings, dances, national concerts, etc., would be under our roofs and under our patronage. We can't expect to produce these things with our bare hands... we need tools to work with. Where are we to hold our cultural courses? How can we expect to entice our young people into our ranks when we have so little to offer? UNA homes could attract the youth and our ranks would swell with new and *real* members... not just those who are members out of "patriotic" obligation. We can't afford to remain "just an insurance company" that helps Ukrainians. We must take the initiative to organize our national and social life here in North America. We have the resources to do just that... we have everything we need. Not long ago, Chicago's Jewish Community constructed the kind of elaborate center I have in mind. Today, the center is the incubator for Jewish leadership in Chicago. The Jews will survive for another 2,000 years while Ukrainians, without similar facilities, will continue to weaken.

There are many other ways that we can help the Ukrainian cause with our National Fund. We could, for example, create a special commission to subsidize qualified Ukrainian scholars in their research and publication efforts. We could supervise and act as a kind of coordinating center for publications on Ukraine. We could help our students. We've done this in the past, but on a very limited scale. We could easily create a student loan bureau, charging no interest. We know that in most instances, students remember thir benefactors, and become their good-will ambassadors.

Using our National Fund in the way I propose would give us a greater return for our money. Realizing that the UNA is not a gold mine, where is this money to come from? The answer is simple. We must *create* such a fund, (call it what you will), and channel certain amounts of moneys to it on a regular basis. The sooner we do this, the better.

It is my sincere belief that my proposal is a valid one and can be effectively utilized to bring us new, *real* members. These members would work for an organization that *does* things, *creates* plans, *grows*, and *builds* a future for its members. With this kind of membership, we're certain to have an active and vigorous UNA that will survive forever.

Знову пролетів стрілою один рік праці нашої організації Батька-Союзу. І знову, як кожного року, ми зійшлись, щоб підсумувати висліди та успіхи нашої праці, здати звіти перед членством та громадянством взагалі і роз'їхатись домів, щоб дальше продовжувати за тою самою рутиною наше діло. Оце в загальному прийнята стандартна рутина, яку практикується роками у нашому Союзі. Не хочу сказати, що вона не потрібна. Навпаки, наші стрічі та обмін думок мають в собі багато позитивного не тільки для нас, урядовців УНС, але, що важніше, впливають корисно на майбутню організацію нашої праці і дають певне поняття про пророблену працю нашим членам, які консеквентно можуть ставити свої застереження чи висувати вимоги.

Однак, щоб змінити хоч троха прийнятий звичай, я рішив на цей раз не зупинятись над звітуванням проробленої праці за останній рік. А це не тому, що не має про що звітувати. Ні, останній рік був дуже замітним у житті Союзу. Проходили святкування 70-літь „Свободи", переводились організаційні роботи і т. п. Із засуканими рукавами багато з нас приклало всіх зусиль, щоб придбати хоч мінімальну кількість нових членів, уживаючи при тому різних засобів переконувань чи просто „намови". Дехто робив це з почуття обов'язку супроти наложених зобов'язань в 70-літне існування, а дехто в сні бачив і мріяв про прекрасну медалю о. Грушки!

Не всі ми мали успіх. Але це вже все так буває. Успіхи будуть, а на неуспіхах вчимося!

Є багато різних справ, про які можна б було згадати. Однак, як відомо наша округа, а зокрема місто Шикаґо є так чисельно і квалітативно заступлене головними урядниками та радними, що при найкращих інтенціях нам годі придумати щось нового, щоб себе взаїмно в своїх звітах не повторяти. Тому не буду зупинятись над тим, що пороблено і вже осягнуто в минулому. Не буду говорити про наші успіхи, про які нам відомо і про які ми всі зокрема маємо свою думку та відповідний коментар. Уважаю радше за доцільне звернути увагу на деякі проблеми та питання, що нам над ними треба буде призадуматись та попрацювати завтра та в майбутньому взагалі.

Мені здається, що попри деякі наші успіхи ми, на жаль, поносимо також великі невдачі, якими особисто болію тому, що я вірю в живучість, у можливості росту Союзу, як також вірю в те, що саме перед Союзом стоять широко відкриті ворота. Нам не вільно допустити до того, щоб ці ворота закрились. Ми робимо багато, допомагаємо в різних формах різним організаціям, установам і густо-часто в подяку збираєм нерідко саркастичні замітки в деякій нашій пресі чи то від окремих одиниць на нашу адресу, а то і гострі колючки в наш бік. Уява громадянства про нас, про цю найстаршу та найбільше заслужену організацію, чомусьто поступово блідне. Нас чомусь випихають на задній плян навіть тоді, коли ми фактично чисельно ростемо. На наші імпрези, як 70-ліття, приходить смішна горстка людей. Про якесь культурне, спортове чи суспільне життя не можна взагалі багато говорити. Важливіші імпрези, організаційні сходини заступлені звичайно „примусовими" учасниками. Молодих людей можна числити на пальцях серед нас!

Щось не гаразд! Здається, що нам обов'язково і невідкладно треба зробити деяку переоцінку плянів нашої праці, щоб вийти з цього зачарованого кола та проявити певні дії, які напевно привернули б увагу громадянства на нас та стали атрактивними для нашого збайдужілого, пасивного членства та взагалі для незорганізованого ще дотепер громадянства. Ми маємо всі дані до розпорядження. В рядах Союзу стоять досвідчені люди, які мають добру волю і бажання працювати. Ми розпоряджаємо також потрібними Фінансовими ресурсами. Це не значить, що хочу сказати, що ми їх марно витрачували чи витрачуємо, бо так воно не є.

Думаю однак, що коли мова про Фонди (а ми, як відомо, маємо цілий ряд цих різних Фондів), а зокрема їх розподіл у бормі дотацій чи допомог нашим установам та церковним і світським організаціям - ми повинні внести дещо відмінну систему. Звіти виказують, що ми асиґнуємо тисячі долярів згаданим установам. Однак тому, що асиґнуємо багатьом,— відступлені суми,зрозуміло, є дуже мінімальні. Особисто не вірю і є свято переконаний, що цей практикуючий спосіб цій хоч одна з таких організацій могла щось великого проявити. В результаті ми роздаємо замітну суму грошей, на жаль, попри увагу тих, що такі дотації отримують. А не рідко збираємо навіть злобні викиди в дарунку. Тому я вірю і є свято переконай, що цей практикуючий спосіб можна поправити. В зв'язку з тим я мав би ось деякі конкретні пропозиції:

Передусім ми мусимо мати на увазі у нашій практичній праці, що всі створені при Союзі фонди були створені в першу чергу та завдяки допомозі та співпраці нашого членства. Консеквентно і в першу міру наші союзові осередки повинні з цих фондів матеріялізувати. Ми, натурально, не можемо вести політики відокремлення, бо таке наставлення було б абсолютно невдале вже в зародку. Однак уважаю, що замість розпорошувати кожного року дрібні суми різним установам та організаціям, було б краще і кориcніше виділяти замітніші суми, але і при тому треба було б обмежитись тільки до кількох об'єктів, а щоб вдоволити кожного, треба було б приміняти систему черґування. Практично, наколи виділити поважнішу суму, наприклад, для якогось наукового товариства, то вслід за тим можна сподіватись від нього вдячних результатів. І не тільки від нього, але також від українського громадянства. А це вже іде на кредит УНС. Такі моменти підносять відразу наш авторитет як організації, з якою треба числитися. Ми, зрештою, маємо клясичний приклад із спонзорованим Союзом видання Української Енциклопедії. Це приклад, якщо іде про ділянку наукову. Із спонзорування видання Енциклопедії ми виконали кольосальну роботу, яка виправдує нас в уживанні назви політичної еміґрації. Ми зробили корисний крок супроти своєї поневоленої Батьківщини та супроти себе самих. Я свідомий того, що такий почин коштує багато грошей, але, з другої сторони, я знаю також, що ми є в стані собі на це дозволити.

Чому не можна було б виділити більші суми нашим союзовим скупченням на те, щоб, наприклад, будувати репрезентативні Союзові Доми? Маю на увазі такі доми, які стали б пізніше організаційними та культурними вогнищами і центрами для всіх прошарків наших людей та включали в собі також молодечі організації. В таких домах можна було б відбувати різні імпрези, відділові сходини, традиційні забави, плекати культурне та спортове життя спеціяльно серед нашої молоді, на яку ми часто жалуємось, їй дорікаємо, бо самі її не розуміємо. До таких домів можна придбати добірну бібліотеку для всіх рівнів нашої спільноти, включаючи наших найменших, і відбувати так дуже потрібні кляси українознавства і т. п.

Таким шляхом ми притягнули б до себе людей, наші лави поповнювались би новими членами і то членами-добровільцями, а не такими, що, мовляв, з національного обов'язку приступають до Союзу. Мусимо бути не тільки асекураційною та так би мовити допомоговою організацією, що розділює фонди на всі боки, але передусім організацією, яка сама в собі щось ініціює. А на те ми маємо, на мою думку, всі потрібні дані.

Недавно побудований в Шикаґо жидівський центр міг би стати для нас лекцією. Цей центр, без переборщення, став кузнею характерів доростаючого жидівського покоління.

Другим нашим кроком могла б бути допомога визначним науковцям, праці яких лежать покриті верствою пороху, бо нема матеріяльної змоги для авторів їх видати. Кому і на яку наукову працю відпускати фонди, — мусіла б рішати спеціяльно підібрана комісія із досвідчених наших науковців. Тут можна б улаштуватись в той спосіб, що ми покрили б кошти видання та евентуально гонорару (багато авторів не вимагають навіть того), і дальші приходи з розпродажу сплачували б нам назад уділену субсидію.

Дальше, можна поширити допомогу нашій студіюючій молоді. В цій ділянці ми вже дещо розпочали та пороблили, але, на мою думку, розмір нашої праці не є в ніякому разі достатній. Ця допомога повинна бути безвідсотковою формою позики, заґарантованою розписом апліканта та додатковими вірителями. З практики знаємо, що не всі студенти по закінченні пам'ятають за своїх добродіїв, однак більшість залишається з ними і служить першорядними амбасадорами для них .

У кожному згаданому випадку я не уважаю за потрібне виділяти наші бонди безповоротно. Наші бонди повинні допомогти виповнити певні заміри і повернутись до нас. Вони мусять працювати для нашого громадянства і для нас, чи родше для нашого доброго імени!

Звідки взяти всі ці фонди, про які говорю? Союз, звичайно, не має копальні золота! Треба обов'язково перевести реформу існуючих тепер фондів, виділюючи кожного року замітну суму до цього Спеціяльного Фонду. Зрештою, як треба було б назвати такий фонд, про який мова, є тільки справою технічного порядку. Ми мусимо поповнювати наші лави не тільки т. зв. членами, але активними членами, які радо будуть працювати для організації, яка росте, будує і себе виявляє!

Ми відтворимо наново позитивну уяву в очах нашого суспільства про наш Союз як організації не тільки посмертного забезпечення, але організації живучої, творчої,яка ніколи не вмре і перед якою стоїть широке і багатонадійне завтра.

В цьому місці о год. 6 вечером відкладено наради до нічної сесії, до год. 8. Після вечері продовжувалося звітування головних контролерів, а після них — радних.

Звіт головного контролера Івана Кокольського

Мій звіт виявлятиме діяльність та функції мого урядування, як головного контролера УНСоюзу. Він ділиться три частини:

1 — Провірення союзового організаційного життя;

2 — Репрезентативна частина урядових функцій

3 — Ділянка окружного і громадсько - союзового життя.

Першим моїм обов'язком була відповідальна перевірка союзового майна та організаційного життя в головній канцелярії та на Союзівці, від 21-го жовтня 1963 року. В тому часі провірено діловодство і рухоме та нерухоме майно.

Спільні наради, разом з членами Головної Екзекутиви, відбулись та багато важливих справ було порушено і деякі з них зараз полагоджено. На тому ж засіданні спільно обговорено із представниками бірми „Сертибайд паблик акавнтентс" здійснення пляну перевірки загальносоюзового майна, що 25-та Конвенція винесла ухвалою .

Репрезентаційні функції я виконав точно так, як припоручено мені Екзекутивою УНСоюзу. Я мав дві урядові поїздки: 29 - 30 вересня 1963 року був я у Питтсбурґу, Па., на Конвенції Православної Ліґи, де виголосив промову англійською мовою та в окремих переговорах поробив можливі старання організаційної користи для УНСоюзу. Дня 9-го лютого 1964 р. мені знову було припоручено виїхати до Питтсбурґу на союзове свято—ювілей 70-річчя УНСоюзу, влаштоване Відділами округи ширшої Питтсбурщини. Свято відбуто величаво, я виступив на радіопрограмі та виголосив громадянству союзовий ювілейний привіт. Святочну промову англійською мовою я виголосив на бенкеті, вся програма була передавана на радіо. Гол. радний А. Джула і гол. редактор „Свободи" А. Драган дописали свою участь на святі своїми виступами.

Урядові функції також заставляли мене до ширшої участи у союзовому і громадському житті.

15-го січня 1964-го року на річних зборах Т-ва Запорозької Січи, Відділ 206, я доручив дубові плякети, з відповідним написом п'ятьом піонерам, котрі заслужили собі з нагоди їх постійного членства впродовж минулих 50 років.

15-го січня 1964-го року упокоївсь колишній головний радний Микола Шевчук, котрий урядував дві каденції, по 15-тій і 16-ій Конвенціях; я передав родині покійного вислови співчуття від Головного Уряду УНСоюзу.

22-го лютого 1964-го року я був присутній разом із своєю дружиною, на величавій імпрезі, влаштованій УНСоюзом, разом із Відділами великого Ню Йорку, з нагоди 70річчя УНСоюзу, що відбулося в Карнеґі Галл.

15-го березня 1964-го року я промовляв у Вунсакет на академії з нагоди 150-річчя уродин Т. Шевченка.

Я далі очолюю Відділ 206, як предсідатель. Цей відділ має свою допомогову касу т а відбуває свої збори кожного місяця з поважною кількістю членів на зборах.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу, котрий я очолюю, відбував свої наради та спільно працював, особливо в приєднуванні нових членів, та звертав пильну увагу на те ,щоб не допускати до втрати членів через суспензу чи виплату грошового звороту.

Я також очолюю Комітет Пам'ятника Шевченкові, для збірки бондів на будову пам'ятника та організовання громадянства для поїздки до Вашинґтону на відкриття пам'ятника, що відбудеться 27-го червня ц.р.

Тісна співпраця з відділовими урядовцями моєї округи в союзовому житті, як також із громадянами ширшого району в громадському житті, напевно веде до кращого розуміння та для користи УНСоюзу.

Цьогорічний ювілей Батька Союзу, а саме 70річчя його заснування, напевно сприятиме тому, що цей рік пройде з найбільшим успіхом.

Звіт Головного Котролера Івана І. Іванчука

Моя діяльність у Шикаґівській Окрузі і поза нею за минулий рік була ось така:

Зорганізував 13 членів до УНС; виголосив промови на Пікніку Відділів УНСоюзу в Дітройті; був присутнім на Союзовім Дні в Шикаґо; брав активну участь в триденних секретарських курсах у Шикаґо; був присутнім на майже всіх засіданнях Екзекутиви й ширших сходинах Окружного Комітету Відділів УНСоюзу. Був присутнім на 70-річнім ювілею „Свободи" в Дітройті та на відкритті Курсів Українознавства на Союзівці; брав активну участь у засіданнях головних урядовців Українського Народного Союзу в Шикаґо. Оглядав посілости для репрезентативного Союзового Дому, чи на Шикаґівську Союзівку. Брав активну участь у виробленні програми та продажі квитків на Ювілейний Бенкет „Свободи", що відбувся в однім з найкращих великих ресторанів у Шикаґо. Хоча мало членів УНС щиро працювали, щоб Ювілей був успішним, але головні урядовці доклали найбільше праці. Ювілей був дуже успішним під оглядом моральним і матеріяльним, дарма що деякі урядники відділів відтверто бойкотували той Ювілей, лиш тому, що так не було, як вони хотіли. За моїм старанням посол канадійського парляменту до Оттави, п. Микола Мандзюк виступав з промовою на 70-літнім Ювілею УНСоюзу 23-го лютого, де виступав з промовою і головний касир п. Р. Слободян. На жаль, треба ствердити, що 70-літній Ювілейний концерт не був успішним, помимо того, що люди, які бойкотували бенкет „Свободи", мали вільну руку робити все, що в їх силі, щоб і Ювілей УНСоюзу був таким успішним як Ювілей „Свободи".

Назначення колишнього контролера УНС п. Гірняка окружним організаційним репрезентантом є одним з найкращих заходів для приєднування нових членів. Бо його довголітня практика й основне знання та вироблена тактика в організації нових членів дають надсподівані успіхи, де б п. Гірняк не почав працю. Якби УНС зміг дістати ще хоч 5-ох таких енерґійних і інтеліґентних промоторів, то наш Союз напевно збільшувався б на 10,000 членів річно.

В Шикаґівській Окрузі є велике поле для праці. Але треба згоди, як і репрезентативних інституцій для приміщення молоді і старших, а також вигідної літньої оселі. Якби ці справи можна наладнати, то за 5 років стейт Іллинойс дійшов би до 20,000 членів, і напевно перегнав би стейт Ню Йорк.

VI. ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОЇ РАДИ

Звіт головного радного Богдана Зорича

1963 рік зистав мене в Монтреалі, куди я виїхав у справі „Братства Самопоміч". Напередодні нового року гол. секретар д-р Я. Падох, гол. радний Б. Мельник і я мали ще зустріч із секретарями Монтреальської Округи, на якій обговорено ряд ділових, а в основному організаційних справ.

1963-ій рік проходив для мене під цими самими аспектами праці, що і попередні роки з тим, що балянс здобутків є різний. Мені далі доводилось секретарювати в Відділі 432, провадити канадську канцелярію, вписувати до головної книги союзовців Канади всі приходові та розходові позиції згідно з вимогами головної канцелярії і канадської асекураційної влади, а надівсе багато часу посвячувати для організаційної праці. Кромі цього по змозі треба було вдержувати живий контакт із секретарями поодиноких Відділів, які часто звертаються за поясненнями різних проблем до канадської канцелярії УНСоюзу. Зустрічі з членами Екзекутиви і начальним редактором, які впродовж 1963 року відвідували Торонто мали завжди діловий характер, а зміст таких нарад йшов по лінії пожвавлення організаційної праці та прискореного росту УНСоюзу в Канаді. Гол. Предсідник Й. Лисогір, гол. секретар д-р Я. Падох і гол. редактор А. Драган відвідували Торонто і з ними саме доводилось мені разом плянувати методику і свого рода програму організаційної роботи. Такі зустрічі, якщо вони є ділові, а такими вони були справді, дають великий внутрішній імпульс до праці, заохочують до більшої активности.

В звітовому році я при співпраці окружної управи зорганізував вишкільно-секретарський курс в днях 16 і 17 березня 1963 р. і він стояв на належній висоті, про що заговорила торонтська українська національна преса, з представниками якої відбуто окрему конференцію. Курс провадили: д-р Я. Падох, його асистент В. Сохан і частинно доповнював я.

Коли знову мова про організаційний відтинок моєї праці, то в минулому році я разом був поза Торонтом три місяці часу і відвідав: Содбури від 5-го до 11-го квітня, 12 і 13 червня Лондон, Четам, в жовтні Гамилтон, відтак 9-го жовтня вибрався в двомісячну поїздку в центральну Канаду як Вінніпеґ, Давфин, Кенору та зближаючись на схід, 10 днів задержався у Форт Вілліям, Содбури.

Вислід організаційної праці дав 191 нових зорганізованих членів, з яких тільки 4 відступили від нашої організації і не вплатили своїх премій. На мою скромну гадку, це неабиякий результат, коли візьмемо до уваги, що Канада на союзовому полі ще є відносно молодою країною, або, сказавши словами письменника Шолохва, ще не зовсім „піднята цілина". Вже сьогодні можна сподіватись видніших організаційних осягів у Канаді, бо є уже секретарі, що були мертвими позиціями в нашій установі і впродовж двох чи трьох років не придбали ні одного члена, а сьогодні вони вже виявили своє заінтересування УНСоюзом і добились певних успіхів, приєднавши по кілька членів. Усе має свою причину, без яких не відбуваються ніякі метаморфози з людською психікою і людською амбіцією. Цією причиною, це знову були річні сьогорічні збори Округи Торонто, на яких було присутніх понад 35 представників Відділів провінції Онтеріо, а на яких запрошеним гостем із програмовою доповіддю був гол. секретар д-р Я. Падох. Мушу об'єктивно ствердити теж діловість наших окружних зборів, на яких головною

Звіт головного радного Богдана Зорича

(Продовження буде)

журбою усіх присутніх була проблема росту і розбудови УНСоюзу. Проблема уся лежить не у важності підшукання правильних метод праці, не в браку організаційної концепції, а в браку кваліфікованого організаційного робітника, що не лякався б вийти на це широке союзове поле і на ньому не тільки знайти для себе внутрішнє вдовілля праці на рідному ґрунті, але теж і на ньому знайти для себе й своєї рідні життьову екзистенцію.

Але і на тому відтинку згущені чорні хмари зачинають під впливом посиленої пропаганди, а інколи і під впливом викидів власної совісти, дещо проріджуватись. Манітоба-воскресає,, є надія родження живішого організаційного життя, Форт Вілліям у стадії підготовки до організаційного старту, Содбури вимагають основнішого розглянення проблема разом із далеко висуненими на північ чотирма малими відділами, а Монтреаль на останньому засіданні своєї округи, на якому я був присутній в дні 13 квітня 1964 року, поважно застановлявся над підшуканням окружного організатора, живішою реклямою і пропагандою союзової ідеї в Квібеку та над належним відсвяткуванням 70-річчя УНСоюзу. Про ці справи говоритиму основніше, коли прийде на програму нарад точка „нового бизнесу."

Я згадав вище про пропаганду, яка є поважним фактором, що психологічно приготовляє проспекти на майбутніх членів УНСоюзу, а секретарям і організаторам улегшує їхнє важке організаційне діло. Ця ділянка, хоч повністю не узгіднена з членами Екзекутиви, найсильніше проявляє себе в Торонто, де дві радіопрограми „Прометей" і „Пісня України" уже два роки постійно проголошують УНСоюз у різних редакціях оголошень.

Радіо - передача „Прометей" ще на початку цього звітового року випустила пластинку з двома доповідями, що себе взаємно доповнюють, а це доповідь д-ра Я. Падоха і моя. Кромі цього я уже тричі особисто говорив на цій радіопередачі про УНСоюз, а раз про Т. Шевченка. Так само випустила вона окрему пластинку про видання Енциклопедії із словами професора Університету в Торонто і редактора-Григоровича в англійській мові. Пластинку переслано головній канцелярії УНСоюзу в Джерзі Ситі. В проєкті є відмічення 70-річчя УНСоюзу з окремою програмою, про яку теж згадаю при новому бизнесі.

Репрезентація і суспільно-громадська праця

Мені доводиться, як і попередніми роками, репрезентувати УНСоюз на всіх замітніших імпрезах, на з'їздах і конференціях і вичисляти всі мої присутності на того роду святкуваннях, забрало б чимало місця. Але кілька важливіших таких репрезентативних хочу подати. Ось вони: напередодні свята Соборности України, що відбулось в Мессей Голл у Торонто, 27 січня, з рамени КУК влаштовано величавий бенкет, на якому виступав з доповіддю міністер федерального кабінету Грін, традиційне відвідування в день Нового Року преосвященного Кир Ізидора представниками усіх організацій ,серед яких і я в імені УНСоюзу склав новорічні побажання. В дях 16 і 17 червня репрезентував я УНСоюз на студійній конференції в Торонто, 29 червня разом із головним предсідником Й. Лисогором були присутні ми на великому бенкеті свята 1000-ліття Кирила і Методія в Роял Йорк Готелі, 17-го листопада я репрезентував УНСоюз на 70-літньому Ювілею „Свободи" у Форт Вілліям, на якому виголосив доповідь. В дні 14-го листопада в Содбурах репрезентував УНСоюз на Листопадових святкуваннях, і на концерті виголосив святочну промову.

Усі вичислені ділянки союзової праці дають маленьке відзеркалення витрати енергії, трудів, змагань кожного союзового робітника впродовж цілого року. Це важкі завдання, але водночас є вони радісні, коли кінчаються повним успіхом.

Звіт головного радного Богдана Мельника

В минулму, другому з черги, році моєї праці на гості головного радного УНСоюзу, я дальше виконував ті самі функції, що й попереднього

Найбільше уваги та часу присвячував я 434 Пластовому Відділові в Монтреалі, де вже 8 років виконую обов'язки секретаря і організатора. Цю восьмилітню працю в одній з низових клітин УНСоюзу я вважав за мою першу повинність і тому дозволю собі вставити її в цей річний звіт головного радного.

Вважаю, що праця низових відділових урядовців, а зокрема секретарів та організаторів, які присвячують так багато часу і труду для приєднування все нових і нових членів для УНСоюзу, є не менше важлива, як праця головних урядовців.

Виконуючи обов'язки відділового секретаря, який являється рівночасно організатором нових членів, мав я змогу безпосередньо стрічатися не тільки з нашими членами, але також зі загалом українського громадянства та зрозуміти їхнє наставлення та вимоги до УНСоюзу. На основі тих спостережень, можу ствердити, що УНСоюз має ще великі можливості росту на широких територіях Канади, але не зумів тих можливостей дотепер відповідно використати.

Про це писалося у нас дуже багато, обговорювалось на різних нарадах, а навіть на конвенціях, але до сьогодні не приступлено до реалізації цієї важливої справи та не виготовлено відповідного реального пляну. До цієї справи треба заанґажувати добре підготованих сталих організаторів, які перевели б при допомозі місцевих союзовців на терені цілої Канади добре підготовані кампанії за приєднанням до УНСоюзу якнайширших мас українського населення, а при тому інформували б їх про ту корисну працю, яку виконує УНСоюз вже від 70-ти років.

Такої праці не можна переводити виключно силами місцевих відділів, бо це з місця було б засуджене на невдачу. Не один з них заледве встигає полагоджувати біжучі секретарські справи, а на приєднування нових членів не вистачає часу.

Зі своєї сторони я старався допомагати їм, в чім лише міг. Бував на їхніх засіданнях чи на зборах та стало контактувався зі секретарями та головами всіх відділів, яких у нашій окрузі є 8, а з того один поза Монтреалем і з ним контакту немає. Майже всі відділи нарікають на слабий контакт з Централею. На протязі цілого року не було, можна сказати, нікого з Централі в нашій окрузі. Одноденні відвідини головного секретаря, а до того в часі, коли не можна скликати всіх секретарів, не дають жодних успіхів. Подібно мається справа з відвідинами представника Канадійської Канцелярії. Це все великою мірою причинилось до слабого успіху у приєднуванні нових членів у минулому році.

В Окружному Комітеті Відділів УНСоюзу виконував я весь час обов'язки секретаря, бував на всіх засіданнях та допомагав полагоджувати всі Союзові справи нашої округи, співпрацюючи з іншими членами Комітету, а зокрема з його головою п. Миколою Грабом. На окружних наших засіданнях брав участь один раз головний секретар д-р Ярослав Падох та директор Канадійської Канцелярії п. Богдан Зорич.

На таких засіданнях полагоджувано всі біжучі справи Округи, перечитувано та передискутовувано листи і доручення Централі, а зокрема обговорювано справу дальшого росту нашої організації, себто приєднування нових членів. В часі відвідин головного секретаря обговорили ми також справу відзначення 70-річчя УНСоюзу. З п. Зоричем обговорювали ми всі канадійські справи УНСоюзу, а зокрема бюджет нашої Округи.

Багато уваги і часу присвятив я в цьому році справі об'єднання Допомогового Т-ва „Самопоміч" в Монтреалі з УНСоюзом.

Це заслужене товариство, що вже близько 60 років веде допомогово-забезпеченеву працю і об'єднує тепер понад 250 членів, є змушене злучитися з другим сильним забезпеченевим Т-вом і більшість його членів вибрала УНСоюз.

У цій справі відбув я і цього року ряд засідань і зборів для обговорення всіх деталів переведення такого об'єднання, вияснюючи членам та Управі „Самопомочі" ті користі, які для них мало б приєднання до найбільшої української забезпеченевої організації, якою є УНСоюз. У цій справі я постійно був у контакті з Екзекутивою УНСоюзу, а зокрема з головним секретарем д-ром Падохом, та відбув окрему нараду з членами Екзекутиви в Головній Канцелярії.

На одних таких зборах Т-ва „Самопоміч" був присутній також директор Канадійської Канцелярії, п. Богдан Зорич, і ми спільно старалися довести ту важливу справу до успішного кінця.

Багато допомагав мені в цій справі голова нашого пластового відділу п. Дмитро Попадинець — делеґат на 25 Конвенцію УНСоюзу. Хоч до сьогодні та справа ще остаточно не закінчена, то можна твердити, що вкоротці вдасться нам її закінчити. На сьогодні маємо вже підписаних понад 100 аплікацій тих членів, що рішили перейти до УННСоюзу. Сподіваюсь, що й решта з них, може з малими виїмками, вибере ту саму дорогу.

Як і в минулих роках, я брав активну участь у громадському житті, зокрема в місцевому відділі Комітету Українців Канади, як делеґат Окружного Комітету Відділів УНСоюзу, та сповняв там обов'язки фінансового секретаря. Крім того, співпрацював з місцевою Пластовою скарбницею, де я ввесь час є членом проводу.

Ця співпраця допомагає мені у приєднуванні нових членів які я здобуваю майже виключно з лав пластової молоді та батьків і приятелів пластової організації.

Ці свої обов'язки старався я виконувати в міру моїх спроможностей якнайкраще, обороняючи всуди добре ім'я УНСоюзу та інформуючи широкий загал українського громадянства про ті заслуги і осяги УНСоюзу, які він мав на протязі 70-ти років свого існування.

Звіт головного радного Ярослава Гука

Цей звіт є шостим з черги моїм річним звітом зі сповнювання обов'язків головно г о радного Українського Народного Союзу. Як у попередній каденції, так за останні два роки нової каденції я старався виконувати совісно мої союзові обов'язки в самому УНСоюзі і поза ним. По традиції урядовці Українського Народного Союзу постійно виконують масу громадських обов'язків не рідко не маючи часу віддатися союзовим справам. Якщо б всі союзові діячі віддалися виключно справам Українського Народного Союзу, то напевно Союз був би більший і багатіший, але наша громада не була б сильною і не мала б такого різноманітного багатого життя, як те, яким тепер втішається. Батько Союз є не лише тому батьком української громади в Америці і Канаді, що є найстаршою світською організацією на еміграції, але також тому, що дбає не тільки про свої власні справи, але й про справи цілої української громади в Америці.

Як головний урядовець УНСоюзу я виконував всі свої союзові обов'язки, які на мене накладає статут, Головний Уряд та Екзекутива УНСоюзу. Маючи статутове доручення брати участь в місцевому союзовому житті, я був приявний майже на всіх окружних зборах нашої округи, яка під проводом свого голови, Івана Телюка з Ню Гейвен, відбувала часті збори, підготовляла і підготовляє щорічні публичні імпрези для познайомлення ширшого громадянства з УНСоюзом, його працею та значенням для всіх українців. В минулому році наша округа підготовила дуже успішний ювілей для підмічення 70-річчя „Свободи", а в цьому році підготовляє велике свято 70-річчя самого УНСоюзу. По змозі моїх сил і часу я допомагав і дальше допомагаю в цих імпрезах.

В мойому місті Гартфорді я був постійно активний в численних місцевих організаціях, суспільних і політичних. Я цікавився також справами українського спорту та українського шкільництва. Я піддержував і піддержую працю УНС і допомагою в розвитку мого 277 Відділу УНС в Гартфорді, як його касир. З доручення Екзекутиви УНС я двічі відвідував українську громаду в Віллиментик, брав участь в ювілею союзового Відділу в Стемфорді—та супроводжав на місце вічного спочинку заслуженого постійного організатора і визначного союзового діяча бл. п. Антона Маланчука. В роках, що перед нами, дальше буду старатися працювати для добра українського народу, а зокрема для Українського Народного Союзу.

Звіт головного радного Тараса Шпікули

Звітовий 1963-ий рік був 70-літнім ювілейним роком нашої „Свободи". — офіційного органу Українського Народного Союзу. Для гідного відзначення цього ювілейного року — я, як головний урядовець УНС та предсідник Окружної Управи УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., доложив багато труду і праці, щоб цей ювілейний рік „Свободи" лишився записаний в історії добрими словами для шикаґівської Союзової Громади. Для цього треба було відбути низку засідань та зброів Окружного Комітету УНС.

Тому, що найважливішим нашим завданням є побільшувати Союзові лави новими членами, треба було немало спільних зусиль, щоб згідно із побажанням Екзекутивного Комітету придбати призначену квоту 700 нових членів у нашій Окрузі. В звітовому році вдалося придбати, тобто приєднати, 682 нових членів, тому наш Окружний Комітет Відділів УНС в Шикаґо став знову першуном між іншими округами, за що був нагороджений Союзавим прапором.

Старанням ОК Відділів УНС в Шикаго впродовж звітового року були влаштовані такі головні імпрези: з нагоди Конґресу Запомогових Організацій ЗДА, що відбувався у вересні 1963 р. в Шикаґо і в якому брали участь з рамени УНС п. Йосип Лисогір — головний предсідник та д-р Ярослав Падох — головний секретар, була улаштована 22 вересня окрема концертова програма. До зложення мистецької програми причинилися різні допомогові організації. УНСоюз був дуже добре зарепрезентований відомим українським хором „Сурма" в Шикаґо, під мист. управою проф. Івана Трухлого.

Дня 23 вересня відбулися організаційні збори, на котрих були учасниками пп. Й. Лисогір і д-р Я. Падох.

Дня 27 листопада відзначено 70-літній ювілей „Свободи" бенкетом, на якому головним промовцем був редактор Іван Кедрин-Рудницький.

Від 29 листопада до 1 грудня 1963 відбувався Секретарсько-Організаційний Курс, на якому доповідачами були: д-р Я. Падох, п. В. Сохан — асистент гол. секр. і п. В. Гірняк — обласний організатор УНС. У цьому курсі взяло участь понад 50 осіб, урядовців з 18-ти Відділів нашої Округи. Численна участь на протязі трьох днів за порядком є наглядним доказом, що такі курси потрібні і корисні для нашої Організації.

Дня 9 червня відбувся традиційний, вже 28-ий, День УНСоюзу, на якому, між іншим, обрано королеву популярности на 1963-64 рр. панну Лесю Свірську, членку 220 Відділу в Шикаґо.

Для пожвавлення та поширення союзової праці ОК Відділів УНС впродовж 1963 р. відбув14 засідань і 8 ширших зборів; вислід їх був позитивний.

Українська і Союзова громада в Шикаґо втратила громадського діяча в особі сл. п. Івана Дужанського, котрий упокоївся в Бозі 7 травня. Я взяв участь у похоронах, що відбулися при більшому числі громадянства, як представник гол. уряду УНСоюзу, ОК. Відд. УНС в Шикаґо і Ліґи Американців Українського Походження.

В кінці 1963 року прибув до Шикаґа обласний Союзовий організатор п. Володимир Гірняк, котрий досить допоміг Шикаґівській Союзовій Окрузі щоб вона стала на першому місці.

Взяв я участь у похоронах довголітнього секретаря 220 Відділу УНС., бл. п. Григорія Гарасима, що відбулися 31 серпня м. р., а на поминках по Покійному висловив його дружині і рідні співчуття.

На запрошення Уряду 106 Відділу УНС св. Николая, був на посвяченні прапора цього Відділу 19 грудня м. р., виголошуючи привіт та побажання для цього Відділу.

Як секретар найбільшого Відділу в ЗДА і Канаді, 221-го ім. св. Стебана, мусів віддавати йому багато часу і труду. На протязі звітового часу побільшив я Союзову родину, приєднавши 57 нових членів.

Як предсідник Дирекції Дому Відділів УНСоюзу в Шикаґо, яка пробробила на протязі звіт. часу значну роботу, опікуючися поважним майном цієї установи, я складаю щиру подяку всім Членам Дирекції за повну співпрацю.

Крім того, я брав активну участь у праці інших наших громадських організацій, зокрема як діючий голова Ліґи Американців Українського Походження в Шикаґо, предсідник Громадського Шевченкевського Комітету в Шикаґо, який очолюю від його заснования при кінці 1960 року і який має завдання відзначати річниці, зв'язані з народженням та смертю Тараса Шевченка на терені Шикаґо та збирати фонди на будову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні. Можу з приємністю ствердити, що призначена нашій Громаді в Шикаґо квота 25,000 долярів Центральним Комітетом Пам'ятника Шевченкові на цей пам'ятник майже вже виконана.

Поруч інших громад в ЗДА також і наша в Шикаґо відзначила 30-ліття штучного голоду в Україні величавою Маніфестацією в дні 13 жовтня 1963 р. чи не найчисленнішою в ЗДА. Зразкове зорганізування цієї Маніфестації окремим Комітетом, в якому я сповнював функції місто-голови, коштувало дуже багато часу від квітня до жовтня місяця.

Не хочу забирати більше часу моїм звітом, згадувати про різні підприємства, збори, імпрези наших організацій в Шикаґо і околиці, церков та установ, які відбувалися на протязі звітового часу. Можу лише запевнити Вас, що при кожній нагоді старався відповідно репрезентувати наш УНСоюз, в міру того, як був час.

На цьому кінчу мій звіт, дякую ще раз всім за гарну співпрацю, яка дозволила нам пробробити на терені нашої Округи дуже поважну союзову і громадську роботу, та хочу підкреслити, що дійсно приємно працювати в наших організаціях та установах в порозумінні і згоді, бо це виходить на користь і нашому Союзові, і всій нашій національній і громадській справі.

Звіт головного радного Дмитра Шмаґали

Звітую про мою працю в в 1963-му році. В Клівлендській Окрузі я виконував свої обовя'зки та припоручення Головної Екзекутиви УНСоюзу і працював завжди в порозумінні з Окружною Управою та з Екзекитивою. 17-го березня Окружний Комітет відбув свої річні загальні збори, на яких були заступлені 16 відділів. Мені припала честь бути перевибраним на голову Округи. На цих зборах розділено відділам квооту, призначену для Округи в кампанії приєднування нових членів, присвяченій 70-літньому ювілеєві „Свободи". Рівнож передискутовано справу відсвяткування 70-річчя „Свободи" і доручено Окружній Управі звернутися за інформаціями в тій справі.

10-го травня Окружний Комітет відбув організаційні збори з нагоди приїзду головного предсідника Йосипа Лисогора, який прибув на турнір круглів („бовлінґ"). В турнірі в дні 11-го травня в Клівленді, Огайо, взяло участь 38 дружин, з яких 11 були складені з молодих дівчат і хлопців у віці від 12-ти років. На закінчення турніру відбувся бенкет, в якому взяло участь понад 300 членів УНСоюзу.

13-го липня Окружний Комітет здав звіт на своїх зборах про цей турнір, який хоч не приніс фінансових користей, то був дуже корисним для нашої молоді, зацікавленої цим спортом. На цих зборах Управа подала да відома, які було пороблено заходи для відсвяткування ювілею „Свободи". По довшій дискусії вирішено було не робити окремого ювілею „Свободи", але відбути спільне свято ювілею „Свободи" і УНСоюзу в дні 23-го лютого 1964 року. Головною причиною рішення не робити окремого ювілею „Свободи" було те, що не було вільної дати на це свято, бо різні інші організації вже мали замовлені залі і підготовані імпрези, так що не хотіла Округа їм перешкоджувати в цих імпрезах, бо і наше свято могло б через те не мати сподіваного успіху.

6-го вересня Округа відбула збори, на яких був присутній головний касир Роман Слободян, який приїхав до Клівленду на 50-тилітній ювілей 364 відділу УНСоюзу в Клівленді. Збори були цікаві, головний касир подав на численні запити в різних союзових справах точні і вдоволяючі інформації. На цих зборах був вибраний Ювілейний Комітет для підготови ювілейного свята „Свободи" і УНСоюзу, яке мало відбутися 23-го лютого 1964 року.

Конґрес Братських Допомогових Організацій стейту мав свою Конвенцію 7 і 8 жовтня в Клівленді, і на ній пані О. Олінкевич, пані Бобечко і я репрезентували УНСоюз. Протокол з цієї Конвенції я вислав на руки головного предсідника п. Йосифа Лисогора.

На 24-го листопада мав я доручення від головного предсідника поїхати на збори Окружного Комітету в Питсбурґу, але збори не відбулися через вбивство бл. п. Президента Кеннеді, яке сколихнуло всіми громадянами ЗДА. З нагоди мого побуту в Питсбурґу я передав привіт українській громаді від Головного Уряду УНСоюзу на радієвій програмі п. Михайла Комічака.

В своїй окрузі я брав участь у всіх союзових та громадських імпрезах, куди мене запрошувано. Відділовим урядовцям і союзовцям служив я все інформаціями і порадами в справах УНСоюзу. Сам я приєднав в 1963 році 10 нових членів. Був постійно активний в громадських організаціях: я є представником філії УККА в Клівленді і так само в збірковім комітеті на пам'ятник Шевченкові у Вашинґтоні, який продовжує незакінчену збірку для завершення накладеної на Клівленд квоти.

Відділові урядовці працювали в минулому році по своїх спроможностях. Вірю, що в цьому році праця буде значно успішніша з прибуттям до нас обласного організатора, п. Володимира Гірняка.

Щиро дякую Головній Екзекутиві, Окружній Управі і Відділовим Урядовцям за співпрацю зі мною, бо всі наші успіхи були можливі тільки завдяки нашій спільній праці для добра УНСоюзу.

Звіт головного радного Василя Гузара

To the Supreme Officers and Members of the Ukrainian National Association — a report of my activities for 1963.

January 1963: At the request of the Supreme Secretary, Mr. J. Padoch, I visited Manchester, N. H. Branch 340, to see what could be done to gain members for the UNA. After holding a meeting with the members, it was decided to disband this branch, and transfer all members to Rochester, Branch 289.

April 1963: The Annual Meeting of the Rochester-Auburn District was held. Branches represented were: 36, 217, 285, 289, 316, 343, 367, and 437. Discussion was held on the membership drive, and on the small branches that have only five members. Anna Herman attended this Annual Meeting. She spoke on our youth problem. The problem is something every organization has. It is our hope that we can come up with an answer.

May 3, 4, and 5, 1963: The Ukrainian Youth League of North America National Sports Rally was held in Rochester. I was given the honor of presenting trophies to the winners. I wish that you could have witnessed the happiness of the individuals receiving this small token for an outstanding performance in their sport achievements.

Mr. Joseph Lesawyer, Supreme President of the UNA was guest speaker. As in the past year, the Ukrainian National Association donated the trophies.

My participation in many local organizations such as the Church Committee, Congress Committee, Youth Organization social and sports activities has always been an important part of the UNA.

As Chairman of the Taras Shevchenko Memorial Committee in Rochester, I am happy to report that a total sum of $8,000 was raised. I am proud of the UNA branches who played an important part in attaining this goal. As for the dedication in Washington, Rochester will participate.

October 26, 1963: Attended the 50th Anniversary of Zaporoska Sitch, Branch 367, Rochester's largest branch. I was given the honor of introducing the guest speakers, Mr. Antin Dragan, Editor of *Svoboda* and Mr. Zenon Snylyk, Editor, of *The Ukrainian Weekly*. Mr. Dragan spoke in Ukrainian and Mr. Snylyk spoke in English. The pioneers of the organization received certificates. Branches from Rochester, Auburn and Syracuse were represented.

November 9, 1963: Attended the celebration of the Ukrainian National Home, Branch 38, Auburn, N.Y. Rings were given to the members with 25 years in the organization. I extended greetings from the Executive Board and its members. I stressed the important avvomplishments of this organization in the last 63 years. About 200 people attended, as well as the Auburn City Officials.

November 16, 1963: Branch 217, St. Josaphat's Society celebrated their 55th Anniversary. It was my privilege to introduce the guest speakers, the Supreme Secretary, Mr. J. Padoch, Mr. Zenon Snylyk. Mr. Padoch brought out the accomplishments of this fine organization for 55 years. Merit certificates were given to officers and members. About 300 people attended this banquet.

December, 1963: Rochester-Auburn District meeting was held, and discussion on the UNA 70th Anniversary was set for February 23, 1964.

In closing, I wish to thank my Supreme Officers, Editor of *The Weekly*, Editor of *Svoboda*, and all those who cooperated with me. To the local branch officers, I want to extend my sincere appreciation for the time and effort they spent in the interest of the UNA. I have enjoyed working with them, and hope to continue in the future for the benefit of the UNA.

Звіт головного радного Андрія Джули

We, the members of the Supreme Assembly have been directed by the Supreme Executive Committee, to give a written report of our activities in our region for the year 1963. At the outset, I am most happy to say that three regional meetings of the Ukrainian National Association Branches, of Pittsburgh and Western Pennsylvania were held. The first was on Warch 31, the second on November 24 and and the third on December 8th. Because of the untimely death of President John F. Kennedy, the meeting of November 24 was not attended by many members, and since we wanted to get the program, celebrating the 70th Snniversary of the Ukrainian National Association, organized, we arranged for the meeting of December 8th. From the news report in the *Svoboda* and the *Weekly*, you all know that Pittsburgh was the to celebrate the 70th anniversary of the founding of our organization.

At the beginning of the year, I was most fortunate to attend the Fourth Annual Sportsman of the Year Banquet given by the Knights of Columbus, Woodlawn Council, No.

Звіт головного радного Андрія Джули

(Продовження)

2161. This Award was given to a Ukrainian, Michael Sanko, a member of Branch 120, Aliquippa.

On May 11, the third annual Penn-Ohio Bowling Tournament was held at Cleveland, Ohio. I am happy to report that we are having a larger number of members bowling each year. After this year's tournament, which is being held in Derry, Pennsylvania, the officers of the Penn-Ohio Sports Committee feel that the tournament in 1965, to be held in Youngstown, Ohio, should be on a national scale. In my opinion this tournament can be one of the greatest sports activities undertaken by the Ukrainian National Association.

The 60th anniversary of St. John Branch 113 of Derry, Pennsylvania was held on Saturday, July 6th. At this event their only living charter member was honored. Mr. Roman Slobodian, Supreme Treasurer was present, to personally congratulate the charter member, Atanas Korolewiat and honor him with an award. I also was delighted to see the great smile of satisfaction on Mr. Slobodian's face, as he viewed the wonderful fraternal spirit in this branch.

To continue popular sports program, on Saturday, August 10th, the second annual Golf Tournament was held in Ambridge. It was well attended by Pennsylvania members. We hope that this year we shall see a larger turn-out of Ohio members since it will be held during July in Youngstown, Ohio.

The 45th anniversary of that active branch, my branch 161, of Ambridge, was held on Saturday, September 28. Our organizer, charter member and first secretary, Antin Podufaly and two other living charter members, John Kowal, Sr., and Nicholas Mucha were guests of honor. Supreme President, Joseph Lesawyer flew in by jet to pay tribute to these members and to the members of branch 161, and the surrounding Ukrainian National Association branches from Western Pennsylvania. A number of governmental officials attended this banquet.

I was most happy to represent our organization, at the 32nd annual Ukrainian Day on August 18 in Youngstown, Ohio.

I would like to express my gratitude to my fellow compatriot, Dmytro Szmagala, who came to Pittsburgh on November 24 for our regional meeting of the UNA branches. His wonderful ideas helped make our 70th anniversary a great success. To our officers of the Pittsburgh and Western Penna., UNA regional branches, and above all to that great spirited, American-born Ukrainian, Mr. Michael Komichak, Director of the Ukrainian American Radio program, I am deeply grateful.

Mr. Komichak made time available for any officer of the UNA to speak on his program. Mr. Lesawyer, Mr. Roman Slobodian and Mr. J. Kokolski were most joyous over the opportunity to speak to the Ukrainian people in the area. I want to thank all the officers and members of the UNA branches for their help in making our organization one of the most active in Western Pennsylvania.

At all times whereever I went, the main subject was the Ukrainian National Association, its cultural courses at the "Soyuzivka," the children camps, the scholarships for its members who will, or are attending college, the English language Encyclopedia, efforts to obtain approval for the Shevchenko Memorial Stamp and most important to rally our people to attend the unveiling of the Shevchenko Statue in Washington, D. C. on June 27, 1964.

Although we, in my area have not contributed as many new members as we were assigned by the Executive Board, we are striving to make this year, a banner year. Arrangements were also completed to make sure that the Loyalty Day which will be held in Ambridge on May 1, 1964, represented Parade, which will be held in Ambridge on May 1, 1964, be attended by the UNA branches from Aliquippa and Ambridge.

Звіт головної радної Анни Чопик

Mr. President and officers of the UNA:

The reports of the Ukrainian National Association Supreme Advisor is necessarily general in character because there are no specific duties assigned to him or her by the By-Laws of our organization.

At the request of the executive board, I represented the UNA at the semi-annual meeting of the New England Fraternal Congress held at Rye Beach, New Hampshire on June 29, 1963, and also at the annual meeting held in Manchester, N. H. on December 7, 1963. There are approximately 23 fraternal organizations represented at this Congress. The purpose of these meetings is to keep abreast of new legislation involving fraternal associations, and to discuss mutual problems.

One of the matters discussed at the meeting this year was the importance of promoting fraternal activities in the branches and lodges. This is of great importance at this time because insurance commissioners of several states are looking to the fraternal associations to show them why they should continue to enjoy a tax free status if they are in fact engaged only in the insurance business. In fact, some organizations reported at this meeting that they were asking their lodges to furnish annual reports as to their fraternal activities, so that these might be available to the insurance commissioners.

We are indeed very fortunate that our own organization would have no difficulty in proving that it is not just in the insurance business, but is a true fraternal organization. However, we should concentrate on this aspect of our organization in our local communities so that we need not be concerned with this problem in the future.

While in Manchester, N. H., I tried to arrange a meeting with Branch 178, but because of an annual meeting of another organization, it was impossible to do this, although I did have an opportunity to meet with the Secretary.

At the request of our President, I also represented the Ukrainian National Association at the Congress of the American Latvian Association, which was held in Boston on May 8, 1964.

I was present at all meetings held by Branch 307 of which I am a member, and took part in all activities of this Branch. I discussed with the membership, all matters brought up at our last Annual meeting, and asked them to subscribe to the new accidental death and dismemberment policy which our organization has available. I was also present at the annual mass and panachyda services for the deceased members of Branch 307.

I called several meetings of the Boston branches of the UNA, 238, 307, and 374 with reference to planning for the 70th anniversary celebration of our organization. We made plans for the 23rd of February, and then had to postpone it to April 19th. Due to circumstances beyond our control, we had to postpone the event again. We are, hoever, planning to have our celebration in the Fall.

Branch 238 is holding a banquet and dance on May 24, 1964 at which they are honoring Mr. Nicholas Dawyskyba, former Supreme Advisor.

I cooperated with the Ukrainian Congress Committee with reference to arrangements for the issuance of proclamations in commemoration of Ukrainian Independence Day, by the Governor of Massachusetts and the Mayor of the City of Boston, and was present at the signing of these proclamations and the hoisting of the Ukrainian flag as City Hall. I also gave an address at the Ukrainian Independence Day exercises.

I was present at the groundbreaking ceremonies for the Taras Shevchenko monument in Washington, D. C., and attended the Taras Shevchenko concert held in Boston on April 19, 1964 which was sponsored by the Boston Branch of the Ukrainian Congress Committee. I was very happy to accept on behalf of the Boston UNA branches, at the Shevchenko concert, a portrait of Taras Shevchenko in appreciation for the contributions made by them to the Taras Shevchenko Memorial Fund.

Throughout the year, I cooperated to the best of my ability with the executive officers of our organization, and will continue to do so, for the best interests of the Ukrainian National Association.

Звіт головного радного Івана Одежинського

На цей звітовий рік 1964 рік припадає десята річниця заснування мною 153-го Відділу УНСоюзу ім. Луки Мишуґи у Філядельфії. Впродовж цих минулих десяти років, цей Відділ виріс на один із найбільших відділів УНСоюзу у Пенсилвенії і нараховує біля 800 членів. У зв'язку з ювілейним роком ми поставили собі важке але почесне завдання: довести стан членів Відділу до круглої тисячі! Приєднання двісті членів за такий короткий час буде важкою справою, але, працюючи систематично, маємо надію цю кількість осягнути, хоч у Філядельфії є ще понад 20 інших відділів Українського Народного Союзу та численні відділи інших братських організацій.

Не зважаючи на це, що я в минулому році і початках цього мусів присвятити чимало часу на громадсько-політичну роботу під час міських виборів у Філядельфії, всетаки за звітовий рік вдалося мені приєднати до УНС 111 нових членів. За цей самий час, при допомозі членів 153-го Відділу УНСоюзу і водночас членів Українського Републиканського Клюбу у Філядельфії як п. Дарія Завадович, Ольга Лужецька, Євгенія Метанчук, Юрій Прокопишин, Іван Гельо, д-р Микола Головецький, Осип Врублівський, ред. Олег Лисяк та інші, — ми допомогли отримати громадянські папери понад чотирьом сотням українців у Філядельфії, виповняючи для них аплікації на громадянство, переводячи потрібні лекції та інше. Цей клюб спонзорований Міським Републиканським Комітетом, продовжує свою діяльність. Звіти про його діяльність друковані в стейтових та загально-американських публікаціях.

Як у минулих роках, у звітовому році мої осяги в приєднуванні членів були серед найкращих і за них я отримав від Головного Уряду УНСоуюзу золоту медалю о. Грушки.

Харитативна Служба Відділу, як і в минулих роках, давала потрібну допомогу потребуючим членам Відділу, зокрема в ділянці одержання праці, як також безкоштовне заступництво перед урядовими міськими чинниками. Така праця йде на користь УНСоюзу та помагає в приєднуванні нових членів для нашої організації.

Я брав теж активну участь у діяльности Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Філядельфії тісно співпрацюючи з його членами.

Як представник Головного Уряду УНСоюзу, я взяв участь, разом з Головним Предсідником Осипом Лисогором та Головним Контрольором, д-ром Володимиром Ґаланом, у Конвенції Пенсилвенійського Братського Конґресу, в Конвенції ЗУАДК-у та виступав з доручення Екзекутиви УНСоюзу на численних інших імпрезах, репрезентуючи УНСоюз.

Як у попередніх шести роках, я пильно дбав про те, щоб моя праця на пості головного радного також минулого року принесла користь УНСоюзові та допомогла йому в дальшому всестороньому розвитку для добра не тільки його самого, але й всієї нашої національної громади.

Звіт головної радної Олени Олек

To the Supreme Assembly of the Ukr. Nat. Ass'n:

1963 has certainly been a very busy year and yet there is so little to report.

I started the year by fulfilling one of the assignments given me by the Supreme Office in October of 1962 when they placed four branches in my responsibility. I attended the annual meeting of one of these branches — Branch 399 — on March 3. This is a young branch but a very active one and their meetings are very interesting.

On May 8, Mr. Pucilo and I attended a meeting held for the south side branches at which meeting it was decided to ask Mr. Hirniak, our UNA organizer to come to Chicago and create more interest on the part of some of our secretaries and to help them organize members.

During the summer of 1963 a group of teenage Ukrainian Dancers from St. Joseph's Parish were invited to dance at the Ukr. Youth League of North America convention in Youngstown over Labor Day weekend. They were in dire need of funds for their transportation and did everything they possibly could to raise funds. I did everything I could to encourage this group in their fund raising projects. A donation was made to them together with a few words as to what the Ukr. Nat. Ass'n. is and stands for and I feel that this made a great impression upon these youngsters—future leaders.

I took an active part in the UNA day in Chicago held in June, 1963.

On July 21, Messrs. S. Kuropas, Supreme Vice President, Peter Pucilo and John Evanchuk, Supreme Auditors, Myron Kuropas, Supreme Advisor and I attended the UNA Day in Detroit, together with Supreme Advisors from Cleveland, Mr. Dmytro Szmagala and Mrs. Osypa Olinkewych, and each of us addressed the many people who attended this affair.

At the request of the Supreme President, on August 31, September 1 and 2, I attended the Ukr. Youth League of NA convention held in Youngstown, Ohio, together with Mr. Myron Kuropas and Mr. Andrew Jula, Supreme Advisors. One of the nicest things that happened here was the donation made by the U. N. A. and presented by Mr. Jula at the Convention Banquet. This made a great impression upon the UYL of NA and the audience. I feel that whenever possible where a Supreme Officer is representing th UNA, a donation, big or small makes a terrific impression not only on the organization sponsoring the affair, but on the audience, too.

However, I am terribly disappointed that we were not represented at the League of Ukr. Catholics convention held in Baltimore on October 24, 25, 26 and 27. It is my opinion that the U. N. A. should be represented at all conventions, and especially the youth conventions.

In September, the National Fraternal Congress of America convention was held in Chicago, and Messrs. Lesawyer and Padoch together with the Supreme officers of the Chicago district participated. We attended some of their sessions and learned that they too hav the same problems that we, but on a larger scale—the great need for trained people to work for fraternal organizations.

I attended all the meetings held by the District Committee of the UNA Branches of Chicago and took an active part in the preparation of the program for the celebration of the 70th Anniversary of the Svoboda, as well as all meetings with the Supreme officers together with Mr. W. Hirniak, organizer.

I also participated in the Secretarial Course which was held in Chicago in November of 1963, which was very successful. These courses should be encouraged in every district at regular intervals. There is a great need for them.

In addition, I am also a member of the Ukrainian Radio Hour where the UNA is mentioned weekly. The last Saturday of every month also finds me at the microphone making a 5 minute broadcast on Ukrainian bowling news. Even though I am President of one of the bowling leagues, I am introduced on this radio program as the Supreme Advisor of the UNA.

In addition to the above, I organized 34 members.

Звіт головної радної Осипи Олінкевич

Минулий рік 1963-64, як і всі попередні роки, пройшов скоро на союзовій праці. Звітовий час збизився і треба провірити свою цілорічну працю, чи совісно і з успіхом виконала я обов'язок, який накладають члени і Екзекутива УНСоюзу на своїх урядовців.

Для осягнення цієї мети я старалася брати участь не лише в союзових імпрезах, але й інших громадських установах, щоб там могти репрезентувати УНСоюз, в міру потреби забрати слово на тему обезпечення, чи навіть здобути нового члена.

Клівленд начисляє понад десять тисяч українців, а з того лише одна третина (приблизно) є членами УНСоюзу. Частина є обезпечена чомусь в чужих іншурансових компаніях, а ще таки велика кількість не має жодного життєвого обезпечення. У цій справі ми спільно з головним радним п. Д. Шмаґалою скликали ширші сходини нашої округи, та клали спеціяльний натиск відділовим секретарям та управі на приєднування нових членів.

З доручення Головної Екзекутиви, в суботу 6-го липня я репрезентувала УНСоюз на 6-му Конґресі СУСТА, який відбувся на Вестерн Різерв Універсіті в Клівленді, передавши привіт від Екзекутиви та усього членства УНСоюзу.

В неділю 21-го липня я була на „Союзовому Дні" в Дітройті, на „Діброві". Влаштував його Окружний Комітет Відділів УНСоюзу. З приємністю згадую той день, бо наскрізь відчувалося українську гостинність і щирість, де господарями цього свята були колишній гол. радний УНСоюзу п. В. Дідик, п. В. Папіж і п. П. Дуда. Чи такий то вже славний Мішиґен, чи своєю гостинністю стягнув на свято багато головних урядовців (союзової братії): заст. гол. предсідника інж. С. Куропася, гол. контролера дир. П. Пуцила, гол. контр. І. Іванчука, сеньйора радних п. Д. Шмаґалу, головну рад. п. Олену Олек також наймолодшого віком гол. родного п. М. Куропася, і очевидно найбільш активного організатора п. В. Гірняка.

У вересні відділ 364 УНСоюзу відзначав 50-річчя свого заснування святочним концертом й бенкетом, у ньому взяли участь головний касир п. Р. Слободян, який виголосив святочну промову, п. Д. Шмаґала і я.

У днях 7-8 жовтня відбувся в Клівленді Конґрес Братських Обезпеченевих Орґанізацій стейту Огайо, в якому ми з п. Д. Шмаґалою та п. М. Бобечко, з доручення Екзекутиви заступали УНСоюз та були його делеґатами.

На запрошення відділу 233 УНСоюзу в Лорейн, Огайо, в дні 20-го жовтня я взяла участь у ширних сходинах управи відділу з членством, на яких подала короteньку історію УНСоюзу, значення та вагу життєвого обезпечення взагалі, а також дала пояснення до нової акцидентової грамоти, що тоді тільки з'явилася.

Останній квартал звітового року знаходився під знаком 70-річчя „Свободи" та УНСоюзу. При допомозі Ювілейного Комітету, який оформився при нашій окрузі, йшла солідна підготова, щоб гідно відзначити 70-річчя нашої Організації Запрошено до участи в концерті всі інші організації на терені нашої Округи, в тому молодечі Пласт і СУМА. Тут хочу підчеркнути, що нашому Комітетові вдалося дістати представників америкаського уряду з промовами, як конґресмена М. Фіґена, майора міста Клівленду Р. Локера, майора міста Парми М. Дея. Головним промовцем на концерті був головний редактор „Свободи" А. Драґан, який під час концерту вручив конґресменові Фіґенові англомовну енциклопедію, як дарунок УНСоюзу. Проф. М. Куропась виголосив доповідь англійською мовою.

Того самого дня, 23-го лютого, Демократична Партія стейту Огайо вшанувала величавим бенкетом 25-річну працю конґресмена М. Фіґена в Конґресі ЗДА. На бенкеті репрезентували УНСоюз не лише я і. Д. Шмаґала, а й чимало членів УНСоюзу.

15-го березня відбулися річні загальні збори нашої Округи, на яких головним доповідачем був гол. секретар д-р Я. Падох, який опісля вручив заслуженим членам та організаторам золоту, срібні та бронзові медалі о. Гр. Грушки, за осяги в приєднуванні нових членів.

26-го квітня відбулося українське громадське віче за посилення виборчої кампанії конґресмена М. Фіґена, на якому одним із головних промовців був наш головний предсідник, п. Йосип Лисогір. Напередодні цього віча відбулися організаційні збори та зустріч членства з гол. предсідником, який подав перебіг праці Гол. Екзекутиви, а також інформував присутніх про підготову до відкриття пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні в днях 27-28-го червня ц. р.

Звичайно, я, як секретарка Окружного Комітету УНСоюзу, брала участь у всіх засіданнях, в підготовці імпрез, та спільно з головою Окружного Комітету, п. Д. Шмаґалою, старалися полагодити більше складні справи чи проблеми, які виринали на терені праці в нашій окрузі.

Мушу підкреслити, що нашу організаційну працю здержує те, що ми в Клівленді не маємо власного дому, де можна було б розгорнути союзову працю. З приємністю стверджую, що українська громада в Клівленді переконана в тому, що УНСоюз єдина організація, яка може й повинна зайнятися цим ділом, щоби такий дім чи оселю придбати для українців Клівленду.

Думаю, а радше я переконана в тому, що Головна Екзекутива зрозуміє потреби нашої Округи та допоможе нам зреалізувати бажання всіх наших членів, для добра нашої округи та УНСоюзу взагалі.

Очевидно, справа зорганізування молодечого відділу УНСоюзу на терені Клівленду-Парми є надальше моєю метою. В цій справі я вже вела переговори з п. Б. Футеєм, головою СУСТА, і п. Ю. Кульчицьким, головою Студентської Громади в Клівленді.

Вірю, що молодь зрозуміє ідею УНСоюзу, його великий вклад праці в українське культурне зорганізоване життя на еміґрації в ЗДА, що вихована в американських обставинах, вона сама добре розуміє вагу життєвого обезпечення.

Це зрозуміння праці УНСоюзу та ваги обезпечення повинно з'єднати всю українську молодь у лавах УНСоюзу, в їхньому власному інтересі.

Звіт головного радного Мирона Куропася

I shall begin my second report as a supreme advisor of the Ukrainian National Association with a brief summary of my activities since our last meeting. During the past year, I: 1) Signed up 16 new members, 2) Traveled to Winnipeg for the MUN convention and organized Canada's first MUN branch for the UNA. Today, UNA Branch No. 442, under the able leadership of Miss Natalie Bundza, and Miss K. Potichna, is one of our fastest growing UNA branches, 3) Spoke at Prof. Manning's Testimonial in N.Y.C. on June 1, 4) Spoke at Chicago's UNA Day on June 9th, 5) Spoke at Detroit's UNA Day on July 21st, 6) Represented the UNA at annual Labor Day convention of the UYLNA, in Youngstown, Ohio, 7) Was a guest speaker at the celebration of *Svoboda's* 70th anniversary in Detroit on October 27th, 8) Was program chairman and master of ceremonies of *Svoboda's* 70th inniversary in Chicago on November 25th, 9) Attended the 3-day UNA "Secretary's Course" sponsored by Chicago's District Committee on November 29-30, 10) Was a guest speaker at the concert celebrating the 70th anniversary of the UNA in Cleveland on February 23rd, 11) Attended a total of 28 UNA meetings of various kinds. I have always felt that a UNA Supreme Assembly member should not limit himself to UNA work exclusively but should take an active part in a variety of Ukrainian community affairs. In addition to the UNA work already mentioned, therefore, I also:

1) Served as chairman and organized a press reception for Congressman William G. Bray, author of *Russian Frontiers: From Muscovy to Khrushchev*, on May 25th. At the reception Congressman Bray received the annual MUN "Freedom Crusader Award" for his work on behalf of the Ukrainian cause, 2) Helped organize and served as master of ceremonies of the ceremonial concert commemorating the 25th anniversary of the death of Col. Evhen Konovalets. Congressman Bray and Dr. Lev Dobriansky spoke at the affair which was held on May 26th. 3) Served as the English press secretary of the Chicago Committee commemorating the 30th anniversary of the 1932-33 famine in Ukraine. In connection with this event, I authored and edited a brochure entitled: "A Letter from Zina." 4) Spoke to over 20 Ukrainian and American organizations concerning my recent trip to Ukraine. 5) Helped re-activate the American-Ukrainian Republican Association of Chicago. 6) Spoke on the topic of "Teaching Ukrainian History" to the Ukrainian Teachers Society in Chicago. 7) Attended over 30 meetings of various kinds.

So much for my activities which I included in my report not to take up our time at these sessions but to inform our large membership of my efforts. These reports will be published in *Svoboda* and it is on the basis of our reports that our membership will decide if we have been living up to the duties of our office. I still feel, however, that the primary function of an advisor is to "advise", and it is to this aspect of my office that I now turn my attention.

In my first report, I noted six shortcomings in our present organizational activities: 1) The lack of morale, 2) The reticence of our central office to utilize all of the talents of all of our supreme assembly members to the fullest extent, 3) The somewhat incongrous "area" philosophy of our central office which holds that supreme assembly members should operate in their own geographical area exclusively, 4) The loss of contact with the grass roots element of the UNA, 5) Our loss of initiative in the local communities, 6) The inability of our branch secretaries to compete with American insurance companies due to a lack of appealing "sell" materials.

As I look over the past year's activities, I see that no one in our central office took my "advice" seriously or attempted to do much about it! True, our morale has been lifted somewhat by *Ukraine: A Concise Encyclopaedia* and the signing up of hundreds of new members by such individuals as Messrs. Hirniak, Odezynsky, Zorych, and Tkachuk. Also a few supreme assembly members have been permitted to travel outside of their geographical areas which is a hopeful sign that there is a tendency away from the "area" philosophy. I hope that in the future, the central office will consider even more of us for trips to various communities and not feel that each and every UNA community must have no one lower than a supreme president, a supreme secretary, or a supreme treasurer for special UNA occasions. Yes, there have been minor and barely perceptible changes but on the whole, the total picture remains pretty much the same.

Our prestige in many Ukrainian communities is still low, as the record of attendance in many communities clearly shows.

The UNA has still not regained the initiative in the local community. Most organizations work for themselves and seem to exert every effort to become the unofficial voice of the Ukrainian community. The UNA, on the other hand, seems to be bending over beckwards to remain out of the local picture. While the UNA is losing ground, other organizations are sponsoring a host of social and cultural activities in the UNA communities that many times outdraw what the UNA attempts.

Finally our branch secretaries still lack the sales paraphernalia... gold-embossed notebooks, graphs, charts, illustrative material, etc... necessary to sales In the highly competitive insurance business. We're sending our salesman out with patriotic phrases instead of motivational sales tools. The psychological effect of comparing an American insurance salesman with a Ukrainian insurance salesman must be devastating.

So much about it. This is another year and while our overall image, local initiative, and sales techniques are still poor, two other problems have appeared on the horizon which give me cause for concern: 1) *Svoboda* and 2) the District Committee.

During the past year, I have heard far too many comments concerning *Svoboda's* policy of "militant neutralism" with reference to Ukrainian affairs in North America. While it is no doubt an exaggeration, many people have stated that *Svoboda* has been reduced to a kind of "let's-congratulate ourselves on our own good work" newspaper. Because *Svoboda* tends to present practically everything that Ukrainians do in North America as good, it presents an unreal picture. Let's face it, we all know that things are not all as "peachy dandy" as *Svoboda* sometimes presents them. We do have problems, and we do have controversy, and we do have conflicts. Why pretend they don't exist? Aren't we insulting the intelligence of our readers with our present head-in-the-sand routine?

Звіт головного радного Мирона Куропася

(Продовження)

Why cant't we permit more free voice, more opinion in *Svoboda?* This doesn't mean that *Svoboda* has to print everything, it receives, nor does it mean that *Svoboda* has to agree with everything that it prints. The editor should still exercise discretion. A simple statement such as "the opinions expressed in this article are solely those of the author and do not necessarily indicate the editorial policy of *Svoboda*" should protect the UNA from becoming embroiled in needless conflict. Isn't a newspaper supposed to be exciting? Don't controversial articles heighten a newspaper's appeal? I, for one, think they do. I feel that a newspaper should be an echo of the responsible members of our community. I also believe that a live and vigorous *Svoboda* would: 1) improve the seriousness of our press; 2) enable us to use *Svoboda* as a *real* selling point for UNA membership; 3) enhance the image of our organization.

I now turn a very touchy and somewhat painful situation, namely, the demise of the district committee. During the past year, it has been my dubious pleasure to attend over 20 district committee meetings. Ladies and gentlemen, what I witnessed was a surprise to me.

Being born in America, I have grown up with the "we're all Americans" idea. As you all know, here in America, it makes little difference if you are a Republican or a Democrat, a Catholic or a Protestant. When the good of our country is at stake, we all pull together. It's not that Americans don't have differences. They have plenty of them. They're mature enough, however, to realize that there are certain things that are more important than differences of opinion and should be settled through compromise and cooperation. Having grown up in this atmosphere, it was natural for me to transfer this attitude into Ukrainian affairs and think: "we're all Ukrainians" or "we're all members of the UNA." In the beginning I was naive enough to believe that all Ukrainians shared my attitude and that practically all problems could be settled if we really put our minds to them. As I became more active in Ukrainian affairs, I discovered that some Ukrainians did not share my attitude. To my dismey, I learned that there were such Ukrainians, who regard all those Ukrainians who do not think exactly as they do, as almost "non-Ukrainians." They do not seem to accept the unity principle of "we're all Ukrainians" or we're all UNA'ers at all.

I have always believed that in the UNA the attitude that "we're all UNA'ers" should predominate. This has been our strength in the past and this is our hope for the future. I have always believed in the UNA and I know that we have Catholics, Orthodox, Baptists, and a variety of political factions in our ranks who are working for the good of our organization. I felt that this was especially true of our district committees. Today, however, I can no longer hold this view in good conscience. I feel that in many cases our district committees have deteriorated into battlegrounds for political ideologies that have absolutely nothing to do with the UNA. The Chicago District Committee where, at the last yearly meeting, one group categorically refused, after repeated urging by the majority, to accept posts on the executive simply because their slate was not acceptable to the majority *in toto*, is an example of what I have in mind. All the other supreme assembly members from Chicago can bear me out on this. In my opinion, this group not only displayed poor sportsmanship but behaved in a manner that could prove to be detrimental to the good of the UNA. How can we ever hope to work together if this sort of thing continues? I propose, therefore, that we take another look at our district committees and, if a similar situation exists elsewhere, begin to think about remedies. The district committee should work for the good of the UNA. It should never permit itself to become a politica l tool. When this happens, we're in bad shape.

In conclusion, I would like to say that it's easy to give advice as I have done, and harder, much harder, to take advice and to act upon it. But the fact remains that whether our central office likes it or not, this is their job. They must consider the opinions and advice of all of us and act or not act as they see fit. No one is perfect and the only way our central office can know what is happening in our UNA communities is through us, their representatives in the field. They might not like what we say but all we can do is report things as we see them. If wo do this, then we will have fulfilled part of our office. If we don't fail the central office, I'm confident they won't fail us.

Я почну свій другий звіт Головного Радного Українського Народного Союзу коротким переглядом моєї діяльности від часу наших останніх нарад. На протязі минулого року я: 1. Вписав до УНСоюзу 16 нових членів; 2. Їздив до Вінніпегу на Конвенцію МУН-у і зорганізував перший канадійський Відділ УНС при МУН. Сьогодні Відділ ч. 442, під добрим проводом панни Наталії Бундза і панни Катрусі Потічної, є одним з наших найшвидше зростаючих Відділів; 3. Промовляв на принятті в честь проф. К. Меннінґа 1 червня в Ню Йорку; 4. Промовляв на шикаґівському Дні Українського Народного Союзу 9-го червня; 5. Промовляв на дні УНС у Дітройті 21-го липня; 6. Репрезентував УНС на Річній Конвенції Ліґи Української Молоді Північної Америки, що відбулася в День Праці; 7. Був запрошеним промовцем на святкуваннях 70-тих роковин „Свободи" в Дітройті дня 27-го жовтня; 8. Був відповідальним за програму і відтак проводив 70-ми роковинами та святкуваннями, пов'язаними з 70-ми роковинами „Свободи", дня 25-го листопада; 9. Взяв участь у триденному „Секретарському курсі", влаштованому Окружним Комітетом 29 і 30 листопада; 10. Був запрошеним промовцем на концерті з нагоди 70-ліття УНС в Клівленді, дня 23-го лютого; 11. Взяв участь в 28-ми різних засіданнях УНСоюзу.

Я завжди відчував, що Головна Управа УНС не повинна себе обмежувати до праці, пов'язаної виключно з УНС, але повинна брати участь у всесторонній праці українських громад. Тому, в додатку до перечисленої вгорі праці, я також:

1. Був Головою Комітету і зорганізував пресову конференцію 25 травня для конґресмена Вілісма Г. Брей, автора книжки „Російські Проблеми — від Московії до Хрущова". На влаштованому прийнятті конґресмен Брей одержав щорічну нагороду МУН „Нагорода Борцеві за Волю", за його працю на користь української справи.
2. Допоміг зорганізувати і був предсідником урочистого концерту присвяченого 25-тим роковинам смерти полк. Є. Коновальця. Конґресмен Брей і д-р Лев Добрянський промовляли на концерті, який відбувся дня 26-го травня.

3. Був пресовим секретарем для англомовної преси в шикаґівському комітеті, створеному для відзначення 30-тих роковин голоду в Україні. У зв'язку з тим святом я написав і видав брошуру „Лист від Зіни".

4. Промовляв перед двацятьма чи більше українськими і американськими організаціями про мою недавну подорож в Україну.

5. Допоміг відновити Американсько-Український Союз Республіканців у Шикаґо.

6. Промовляв на тему „Навчання Історії України" до членів Т-ва Українських Вчителів.

7. Брав участь у 30 різних зборах і сходинах.

Стільки про мою діяльність, що її вважаю за відповідне помістити в мойому звіті, не для того, щоб забирати час цих нарад, але щоб поінформувати членство про мої заходи. Мої звіти будуть поміщені в „Свободі", і власне на основі наших звітів широкий членський загал рішає про те, чи ми виконуємо свої завдання відповідно до становищ і довір'я, уділеного нам. Я, однак, думаю, що основним завданням радного є „дораджувати", і власне з цієї точки зору я хочу розглянути певні проблеми.

В моєму першому звіті я відмітив шість недотягнень у нашій сучасній організаційній роботі: 1. Відсутність моралі або радше брак її; 2. Неохота нашої Головної Канцелярії до використання всіх внутрішніх вартостей наших членів Головного Уряду в найбільшій мірі; 3. Подекуди неоправдана біслосовія „провінцій" нашої централі, яка каже, що члени повинні діяти виключно в своєму географічному просторі; 4. Втрата зв'язків з низовим членством УНСоюзу; 5. Затрата нашої ініціятиви в праці місцевих громад; 6. Нездібність наших секретарів Відділів змагатися з американськими убезпеченевими установами через відсутність притягаючих матеріялів, які улегшили б „продаж".

І якщо я дивлюся назад, на минулорічний період діяльности, бачу, що ніхто в Гол. Екзекутиві не взяв мої „поради" поважно, і ще менше старався зробити щонебудь в зазначених напрямках. Правда, нашу мораль піднесла дещо поява Енциклопедії Українознавства, а теж праця таких наших видатних членів як панове Гірняк, Одежинський, Зорич і Ткачук, над приєднанням соток нових членів. Кількох членів Головного Уряду допущено до подорожей поза їхню географічну провінцію, що є надійним знаком тенденцій до певних змін у філософії „провінційного" думання. І я вірю, що в майбутньому Екзекутива передумає більш ґрунтовно наші відвідини в різнородних громадах, і не буде додержуватися засади, що всі і кожний Відділи УНС мусять гостити в себе не що менше, а Головного Предсідника, Головного Секретаря або Головного Скарбника на окремих святкуваннях в системі УНС. Так, були певні відчутні зміни, але в загальному картина залишається одна і та ж сама.

Уява про УНС у багатьох громадах є таки низька, що слідне по числі учасників у починах наших громад.

УНС таки не є провідним чинником українського життя в окремих громадах. Більшість організацій працюють для себе і роблять все можливе, щоб бути неофіційним голосом окремих українських громад. Народний Союз, з другої сторони, робить все можливе, щоб усунутися з життя поодиноких громад. Тоді як УНС тратить впливи, інші організації започатковують і проводять цілу довгу низку громадських і культурних імпрез, які притягають часто кути більше українського громадянства, як всі імпрези, влаштовувані УНС.

Остаточно, наші секретарі Відділів таки не мають матеріялів, потрібних для приєднування нових членів, як витиснені золотими буквами книжечки, графіки, матеріяли, насвітлюючі працю УНС тощо, які, на мою думку, є дуже потрібні. У дуже драматичній боротьбі поміж убезпеченевими установами за здобуття членства, наші секретарі і організатори не мають іншої зброї, як патріотичні фрази, замість інших, конче потрібних засобів, таких як скажім, умотивування переваги убезпечення в УНС понад іншими убезпеченевими установами. Психологічний вислід при порівнанні американського продавця убезпечення з його українським відповідником є виразно й задуже в некорисгь українського.

Стільки про мої минулорічні поради та про факт, що дуже мало або нічого не зроблено відносно них. Це вже інший рік, і коли загальна уява про нас, місцева ініціятива та техніка продажі убезпечень — є дуже бідні, дві інші проблеми з'явилися на виднокрузі, які мене непокоять. Ними є „Свобода" і Окружний Комітет.

Впродовж минулого року я чув дуже багато коментарів відносно політики „воюючого невтралізму", що її веде „Свобода" в українському політичному і громадському житті Північної Америки. Коли це є сумнівний і пересаджений арґумент, дуже багато людей висловлюється, що „Свобода" звелася до своєрідної „давайте ґратулювати собі самим за нашу добру роботу" газети. Поскільки „Свобода" старається представити майже все те, що роблять українці в Північній Америці, як добрі почини, вона малює неясну, неправдиву картину. Давайте станьмо чолом до життя, бо всі ми знаємо, що ситуація не є така „рожева", як змальовує її „Свобода". Ми маємо проблеми на місцях, ми маємо непорозуміння, і ми маємо конфлікти. Навіщо ми вдаємо, що їх нема? Чи ми часом не зневажаємо інтеліґенції наших читачів нашою тактикою заховування голови в пісок? Чому не дозволимо більше різних голосів у „Свободі", свобідно висловлених думок, більше різнородних поглядів? Це не значить, що „Свобода" мусить друкувати все, що вона одержує, ані це не значить, що „Свобода" мусить погоджуватися з думками статей, що їх поміщує. Маленька заввага редактора, що „думки, висловлені в цій статті, є думками підписаного автора і не конче є вони згідні з редакційною політикою „Свободи", охоронить УНС від участи в безконечному конфлікті чи дискусії. Чи не є завданням часопису бути цікавим? Чи не власне дискусійні теми збільшують почитність часопису? Я, наприклад, думаю, що воно власне так. Я гадаю, що часопис повинен бути трибуною провідних громадян нашої спільноти. Я також вірю, що жива і цікава „Свобода" 1) піднесе рівень нашої преси та її повагу та 2) увиразнить перед загалом образ нашої Організації. І тут тепер зачеплю дуже делікатну, а часом і болючу ситуацію... а саме упадок нашого Окружного Комітету. В минулому році була це моя сумнівна приємність бути присутнім на більше як двадцяти засіданнях Окружного Комітету. Пані і Панове, це що я бачив, було для мене несподіванкою.

Народжений в Америці, я виріс з „ми всі американці" ідеєю. Як Ви знаєте, в Америці це не робить великої різниці, чи Ви є республіканець, чи демократ, католик або протестант. Коли добро нашої країни є в загрозі, ми всі тягнемо разом і в одну сторону. Це не означає, що американці не мають між собою непорозумінь. Вони їх мають багато. Та в них рівночасно визріло зрозуміння, що є речі більш важні, як розбіжність думок, які повинні рішатися в дусі порозуміння і співпраці. Виростаючи в цього роду кліматі, я, річ ясна, переніс свій спосіб думання в український світ, з провідною думкою, що „ми є всі українці" або що ми „є всі члени УНС". На початку я був легковірний і вірив, що всі українці поділяють мої погляди й поставу, і що практично всі проблеми можна полагодити, якщо ми хочемо їх полагодити. Коли я згодом став більш активним в житті української спільноти, я відкрив, що не всі українці поділяють мої почування. Для збільшення мого огірчення я довідався, що існують такі українці, які вважають українців з іншими поглядами як вони „не-українцями". Виглядає, що їм чужий принцип єдности „ми всі українці", або „ми є всі члени УНС."

Я все вірив, що в УНС ідея і постава, що „ми є всі члени УНС", повинні бути провідними. Це була наша сила в минулому, і це є наша надія на майбутнє. Я завжди вірив в УНС і знав, що нашими членами є католики, православні, баптисти, і довга низка людей з різними політичними переконаннями в наших рядах, і всі вони працюють для добра нашої Організації. Я почував, що ця істина є зокрема дійсною у відношенні до нашого Окружного Комітету. Сьогодні, одначе, я не можу довше в добрій вірі задержати мій колишній погляд. Я відчуваю, що в численних випадках наш Окружний Комітет і інші Окружні Комітети перетворилися в поле бою політичних ідеологій, які всі разом не мають нічого спільного з УНС. Шикаґовський Окружний Комітет, на річних зборах якого одна група рішуче відкинула всі місця в Окружному Комітеті лише тому, що листа цієї групи була відкинута більшістю, чи скоріш неприйнята в цілому, — є одним прикладом того, що в мене на думці. Всі інші члени Головного Уряду з Шикаґо можуть потвердити мої міркування над згаданою проблемою.

На мою гадку, ця група не тільки не повелася по-спортовому, але й повелася в спосіб який може бути шкідливим УНСоюзові. Як ми можемо мріяти про спільну працю, коли повторюються такі речі? Я пропоную тому, щоб ми ще раз уважно приглянулися нашим Окружним Комітетам, і якщо подібна ситуація існує денебудь як у нас, щоб ми застановилися над протизаходами. Окружні Комітети мусять працювати для добра УНС. Вони не сміють стати на службу політичних партій. Коли це станеться, ми опинимося є прикрій ситуації.

У висновку я хочу сказати, що легко давати поради, як і я їх даю, і важче, багато важче, взяти ці поради і діяти згідно з ними. Але факт знлишиться фактом, що чи нашій Екзекутиві подобається це чи ні, це є таки їх завдання. Вони мусять взяти під увагу думки і пораду всіх нас, і діяти або не діяти в згоді з ними. Ніхто не є досконалий, і одиноке джерело інформацій для нашої Екзекутиви—це Головні Урядовці—представники Централі на місцях. Головна Екзекутива може не любити те, що ми тепер говоримо, але ми мусимо оцінювати різні явища так, як ми їх бачимо. Якщо ми це робимо—сповняємо обов'язки, пов'язані з нашим Урядом. І коли ми не зневіримося в нашому Екзекутивному Комітеті— я певний, що наша Екзекутива не зневіриться у нас.

Звіт головної радної Марії Демидчук

Роки 1963 і 1964 означилися у житті українських громад в Америці, особливо УНС, його уряду і членства, двома великими ювілеями, а це органу УНС „Свободи" в 1963 і в 1964 нашої найбільшої і заслуженої організації на американській землі — Українського Народного Союзу. По всіх громадах, особливо де існує більше відділів УНС, ішла пожвавлена праця для вшанування цих двох великих установ, якими український нарід у вільному світі може лиш гордитись. Я, як головна радна активну участь у всіх імпрезах, які лише мали якийсь зв'язок із подіями та життям УНСоюзу у Нюйоркській Окрузі. Як місто-голова Окружної Управи Відділів УНС беру в ній активну участь у всіх нарадах і діях.

В серпні минулого року, коли я перебувала на вакаціях на Союзівці, разом з головними урядниками, була я присутна на лекції українознавства, на якій я сказала коротку промову до студентів про початки курсів на Союзівці.

У вересні дня 14 відбулось відслонення пам'ятника Гетьмана Івана Мазепи, а 15 вересня відбулось посвячення площі під православну каплицю. Того самого дня відбувся панель редакторів „Свободи" під проводом бувшого редактора „Діла" п. Василя Мудрого В обидва дні стояла гарна погода, було багато наших громадян з усіх околиць. На цих торжествах я, на запрошення Головного Уряду УНС брала участь як гол. радна і представниця Нюйоркської Округи.

У жовтні була я присутна на ювілею одного з найстарших відділів УНСоюзу — „Запорозької Січі", Відділ 325 в Брукліні, Н. Й.

У грудні Нюйоркська Округа відзначала ювілей „Свободи" який відбувся 7-го грудня з великим успіхом. У підготовці до цієї імпрези я активно працювала, брала участь у плянуванні Ювілею, а про збори Комітету писала звідомлення до „Свободи". На ювілею була виставка „Свободи" і інших видань УНС, яку я запропонувала.

В місяці лютім 1964-го року наша Округа відсвяткувала 70-літній ювілей Українського Народного Союзу. З цієї нагоди 22-го лютого відбулась вистава опери „Відьма" Печеніги - Углицького, в концертовій формі, у Карнеґі Голл. Про ту імпрезу я також писала в „Свободі" і вела пропаґанду в моїй громаді.

У березні 1964-го року відбувся заходами Комітету всіх організацій і парохіяльної школи в Брукліні концерт в честь Т. Шевченка, на якому я виступила з пропозицією вислати петицію до конґресмена п. Т. Дульського в справі поштової марки Т. Шевченка. Пропозицію схвалено одноголосно.

У квітні цього року на зборах Комітету Відділів УНС, де я є містоголовою, рішено влаштувати прийняття з нагоди роздачі медалі першого редактора „Свободи" отця Г. Грушки тим секретарям і організаторам, які останнього року придбали найменше 10 членів. У підготові до того свята я також беру активну участь.

Крім повище згаданої праці, я веду секретарство Відділу ч. 293 вже понад 20 років. Паза тим організую членів, і у вересні минулого року поїхала я на українську оселю до стейту Ню Джерзі, де зорганізувала 7 членів. З мого досвіду мушу ствердити, що на фармах є багато українців, які ще не належать до жадної нашої організації. Трудноці в тому, що там треба мати знайомих і авто. Взагалі я беру активну участь у житті громадянськім, особливо в жіночій організації СУА. Також час від часу пишу до преси про життя нашої громади.

Звіт головної радної Олени Штогрин

Звітовий рік на терені Філядельфійської Округи позначився живою діяльністю як внутрі, тобто по відділах, так і назовні, участю Окружного Комітету в громадськім житті.

Замітною імпрезою, і думаю, першою серед союзової громади було відзначення 70-ліття „Свободи" в березні 1963 р. З цього приводу відбувся бенкет, який пройшов з успіхом і в якому взяли участь гол. предсідник п. Лисогір, гол. редактор п. Драган, місцеві урядовці, представники організацій і запрошені американські гості. Підготова цього свята вимагала багато праці, в якій я брала пову участь. Тту мушу сказати, що особливо багато труду доложив Голова Окружного Комітету п. Гавриш, а також деякі секретарі.

В лютім проведені були у нас радіоавдиції про УНСоюз, для яких я підготовляла тексти.

В травні я була приявна, разом з гол. контролером д-ром Ґаланом, на Ювілею 268 Відділу.

За минулий рік відбулось у нас двоє Окр. Зборів, в червні і грудні. Ці останні були Загальні Збори, на яких переведено вибір Управи. Головою Окружного Комітету переобрано п. С. Гавриша, секретарем став п. В. Осідач, касиом п. М. Сеник. Однак через зміну годин праці п. Осідач не може виконувати своїх обов'язків, так що я його заступаю. Пізніше вирішено на засіданні Управи Комітету, щоб я заступала Комітет у філії УКК.

Одним з важливих рішень Зборів було відсвяткування 70-ліття УНС бенкетом, який має відбутися в жовтні 1964 р. Підготовка до цього свята вже почалась. Приявним на згаданих Загальних Зборах був д-р Падох.

Окрім згаданих зборів, відбулося ще багато засідань Управи і ширших нарад. Щоб наладнати співпрацю і узгіднити певні справи на організаційному відтинку, скликані були наради самих секретарів. Думаю, що постанови, винесені на цих нарадах, причинились певною мірою до приверненння координації праці при приєднуванні членів.

Відділ 189, чи радше тепер 422, який я перебрала для упорядкування, я провадила впродовж 12 місяців, аж поки не знайшовся відповідний секретар, якому можна було передати далі його ведення. За цей час я привернула майже всіх членів, нав'язала з ними контакт, впорядкувала адресар і стягнула залеглі вкладки. У вересні я скликала збори відділу, перевела вибір Управи і передала новому секретареві урядування, касу, дала йому всі потрібні вказівки щодо його обов'язків. Цей відділ продовжує існування, а секретар п. Тещук і до нині звертається до мене за порадами, чим я йому радо служу.

Виконуючи цю надобов'язкову працю, я не занедбувала і свого власного відділу. Хоч мусіла виготовляти два осібні звіти кожного місяця, то вкладки все були вислані вчасно. Попри це я старалась придбати і нових членів, та дістала медалю о. Грушки. Тут хочу додати, що 1964 р. являється для мене дуже трудним, бо в цьому році у травні минає 20 літ, від коли я зорганізувала цей відділ і певне число членів з полісами Е-20 та Р-20 відходять, так що мені прийдеться поповнити ці втрати. Для того я вже маю добрий початок.

У жовтні я брала участь в бенкеті з нагоди 20-ліття існування ЗУАДК-у, також була приявна на 70-літнім Ювілеї УНС, який відбувся 22 лютого в Ню Йорку.

На зборах Окружного Комітету схвалено, щоб в цім ювілейнім році перевести радіоавдиції про УНС раз на місяць на двох станціях впродовж весняних місяців, а потім восени започаткував цю програму д-р Ґалан, як він вже згадував, а далі ведення доручено мені. Я виготовила тексти і вислала заповідачів, також промовляла особисто на одній станції.

У березні відбулась у нас імпреза з нагоди роздачі відзнак о. Грушки за організування членів, підготовою якої я займалась. Передання відзнак перевели д-р Ґалан і д-р Я. Падох.

У квітні відбувся у нас секретарський курс, у якім взяли участь коло 30 осіб і я також була приявна.

В громадській праці я беру участь, коли цього вимагає потреба, а останньо я брала активну участь у переведенні збірки на Пам'ятник Т. Шевченкові. Я подала коротко звіт з проробленої праці за минулий рік, а різні проєкти і пляни чи суґестії, думаю, належать до нового бизнесу.

Після закінчення звітування головних радних гол. секретар прочитав привіт колишнього головного радного й теперішнього голови Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Дітройті, Володимира Дідика, який приявні прийняли оплесками. Водночас гол. секретар повідомив про сумну вістку, а саме про несподівану смерть довголітнього й заслуженого секретаря 292 Відділу УНСоюзу в Дітройті, Володимира Крушельницького, пам'ять якого та заслуги для УНСоюзу приявні вшанували вставши, хвилиною мовчанки та доброї згадки про Покійного. Після цього приступлено до звітів управителів „Союзівки":

(*Продовження буде в числі з 9-го вересня 1964.*)

Леся Храплива

„ТАМ НА ГОРІ, НА МАКІВЦІ"...

Це пісня, що її співала вся пластова оселя в Іст Четгем. Співали її юнаки й новаки, навіть вчувалася вона в шумі істчетгемських дубів та беріз, що їх вітер таки здорово нагинав тієї неділі.

Правда, „гора", або ж табір юнаків „Лисоня" змінив цю пісню згідно з своєю назвою, і співали „Там на горі, на Лисоні", як це зголошував мені гордо тринадцятилітній юнак, учасник цього табору.

А взагалі оселя змінилася від часу останніх відвідин у липні. „На горі", під шатрами, де лунала недавно пісня „Хочу бути я „Гребелька" і молоденькі юначки будували греблі на честь своїх булавних, що здебільшого належали до Куреня Старших Пластунок "Ті, що греблі рвуть", тепер панував неподільно Курінь Старших Пластунів „Бурлаки".

„Бурлаки", але вже не ті, що колись зі своїми славними „Робом", „Цюхою" та „Кубою" відновляли пластові тратиції у ДП-таборах в Німеччині. Це вже нове покоління того самого куреня, що виросло й доросло до самостійного ведення таборів таки вже тут. Що неодин із них був тут, на Вовчій Тропі „надолині" ще новаком.

А тепер вже самі вишколювали нових юнаків у пластовому ділі. У пластовому, та трохи і військовому. Коли почуєте здалека рокіт барабанів і побачите, як рівномірно посуваються в такт маршу прапори, щити та іншу штучно змайстровані інсигнії, хочеться закликати за батьком української літератури:

— Так вічной пам'яти бувало у нас в Гетьманщині колись... " — і може втерти непрохану сльозу, що навертається на око.

Цього року, в 50-ліття вимаршу Усусусів, всі табори пластунів пригадували цю подію стрілецьким внукам своїми назвами та всіми тими додатками таборового стилю, що так живо впливають на молоді почування й уяву. Тому і табір новаків носить назву „Малі Усусуси". Три гнізда в ньому звалися „сотнями", а кожна мала рої „Кулеметчики", „Гармаші", „Кіннотчики", „Санітари", словом все як у доброму війську водиться. Ці назви вживаються кожного дня і хвилини, а до того відповідні знаки, зафіксовані на прапорці кожного роя вплітають їх живо у побут та свідомість, у дійсні переживання „Малих Усусусів". Кожного з них, чи прибув він з Ню Йорку, з Нюарку, з Джерзі чи з Філядельфії.

Звичайно, що й тут тепер не так, як було минулого місяця, коли новачки мали свій табір „Зелений Гай", замаєний барвистими витинанками та вишиванками та просвітлений усмішкою ласкавих сестричок. Тепер все змінилося, бо це ж таборують майбутні вояки, хоч ніхто ще не може передбачити, яких формацій українського війська. І стиль табору став більше суворий, більше військовий. І зайняття інші: „отроки" майструють свої луки, „джури" ліплять з паперу козацькі шапки зі шликами, „чорноморці" випробовують свої молоді сили на синіх хвилях таборового басейну.

Вправляють теж і інші роди спорту, бо як не вправляти спорту, бо їх не вправляти, коли так само роблять юнаки „згори", і то просто перед табором новаків, на розлогому спортовому майдані. Але рівнятися спортовим виробленням з тими „згори" можуть таки ще не новаки, тільки їх виховники - братчики. В кожній вільний від праці з новаками хвилині проходять змагання: то у відбиванці, то в копаному м'ячі. Вдачі чи невдачі цих змагань знаходили живий відгук у всіх малих таборовиків. Михасик з роя „Гармаші" розказував мені з палаючими щічками, як то минулого тижня їх братчик командант, старший пластун Андрій Петріна здобув перемогу новацькому таборові, стріляючи „брамку" юнацькій дружині, дослівно в останній хвилині гри. — В останній хвилині, ти розумієш, тітко? — Та звичайно, що тітка розуміє...

Зате багато дечого не можуть зрозуміти мами юнаків, що приїхали в неділю відвідати свох синів, підгодувати домашніми ласощами, і, не гріх сказати, привезти чистий одяг та забрати до прання той, що вже з честю виконав свою таборову службу. Отже важко цим мамам зрозуміти, що не завжди і не в усьому можна доглянути та направити всі недоліки побуту такої великої кількости дітей (стан табору понад 140!). Що це й те не виходить вповні задовільно. А маму це болить, як кожну маму. А найгірше вже дратує те, що цієї неділі бачили в таборі сестричку Лесю, і вона певно, пишучи репортаж, знов промовчить ці всі недоліки!

Та новаки думають по-своєму. Вони приїхали з великих міст і з таким щирим ентузіязмом відкривають нові для них світи, от хоч би світ природи, звичайно обмежений тільки до образків у книжці чи фільмів...

А тут: прилетіла на радість усім сьомикрапчаста зозулька, а там поскакав бурундучок... Хоч з бурундучками не бавишся — надто швидко втікають. Жаби — інше діло Новачки з підтабору — роя „Червона Калина" наловили їх раз аж сімдесять п'ять... ні, сімдесять вісім! — поправляє червонощока Христя. На те, тільки, щоб опісля зробити добре діло — випустити всі жаби на волю.

Знов ящіркам воля не така вже дорога. Коли наповнити миднию болотом з травою, ящірки там дуже вдоволені. Тільки лихо — одній з них напухла ніжка і Ромко з „Кіннотчиків" приписує їй фізичну терапію — проходжуватися по ґанку нового бараку, щоб ніжка відпухла. Каже мені в тайні, що завважив вже перші познаки поправи.

Є хвилини, коли новацьке щастя переливається аж поза береги. Якраз сьогодні припадають уродини Юлька з першої сотні. Після обіду його викликають на середину їдальні, дарують гілку (так величини в мале деревце), обвішану цукерками, співають „Многая літа". А батьки привезли йому торт, обчислений на всі таборові шлунки разом — якраз такий великий, як весь стіл. Тортові радіють новаки, а команда радіє, що шоколядовне „Многая літа" на торті — українською мовою (братчик писар особисто це провірив, на бажання команданта;). Якби не те — так не смакувало б!

Жаль, що неділя така коротка! Щолиш благословив усіх таборовий капелян о. Менцінський після ранньої Служби Божої, а тут вже темніє і авто жде. Саме тоді, коли в таборі новаків розкішно запахло димом із вогника, і лунає їх улюблене: —

— „Там на горі, на Маківці"... з останньою строфкою, що її склали самі новаки вже зовсім по-сучасному:

— А в Києві на горбочку
Висить Хрущов
на шнурочку!
Хлопці, усі разом підемо
Боротися за славу...

Діти не розуміють крутих шляхів коекзистенції. В їх казках зло мусить бути невідклично покаране.

І хочеться кликнути на прощання:

— Славно, хлопці! Тільки це залежатиме вже від вас самих, коли підростете!

Музична студія проф. Ігоря Білогруда в Шикаґо

Музична студія проф. Ігоря Білогруда відома на терені міста Шикаго як одна із добре зорганізованих і систематично діючих шкіл для науки гри на фортепіяні. Навчання в теорії і в практиці, ведеться в ній на поземі існуючих музичних інститутів, студія обіймає всі кляси навчання почавши від найнижчого початкового ступня до концертової кляси. Тому й не диво, що кандидатів на науку у студії проф. Білогруда завжди багато і „вільні місця" з правила не бувають.

В суботу, 20-го червня відбулося закінчення шкільного року. За усталеною, тринадцятилітньою традицією, шкільний рік в музичній студії закінчується концертом-речиталем, в якому беруть участь усі учні. Це свойого роду річний перегляд праці цілої школи і показ осяг'в поодиноких учнів. Для цих останніх це рівночасно підготова і заправа до їхніх будучих виступів перед ширшою і чужою авдиторією.

Концерт - речиталь відбувся в Шикаґо в приміщеннях будинку Мистецтв при Мишиґен Евню. Невелику залю заповнили батьки і знайомі, що цікавляться поступами і музичними досягненнями учнів.

Програма поділена на дві частини. Починали наймолодші. Деякі з них, це ще діти в передшкільному віці. Концерт розпочався виступом двох братів, Олеся і Юрка Куріців, маленьких ростом і літами, але жвавих юначків, які на двох фортепіянах відіграли твір на чотири руки і своєю грою і милою появою на естраді викликали симпатичний настрій слухачів.

Було би надто довго описувати кожний виступ учня, бо ж їх усіх на програмі 42 прізвища. Треба одначе ствердити, що всі із тих, які виступали у минулому році, зробили помітний поступ. Цілорічна праця принесла гарні висліди і приявні гості легко і приємно прослухали цілий концерт, а їхні оплески були щирі і сердечні, бо молоді концертанти вповні на них заслуговували.

Обсяг творів, що їх виконували учні школи проф. Білогруда, починався від легких обробок Томпсона, Бартока, Лисенка, Коссенка, Леонтовича і Верикiвського та в міру того, як на естраді появлялися щораз старші річники, збільшувався і переходив у поважні твори мистців музики таких як Гендель, Бетговен, Шуберт, Шопен, Мендельсон і багато інших, бо, як уже сказано, усіх виконавців було сорок двоє.

На окреме вирізнення заслуговують виконавці творів на чотири руки а саме: Лариса Лапичак і Марта Гарасовська, Люсіла Петренко і Євгенія Петренко та Арета Вавришин і Катерина Сеник, які із блискучою легкістю відіграли Концерт — Парафразу із „Гулянки" Штравса - Ковакса.

Після концерту проф. Білогруд роздав усім учням студії свідодоцтва, найпильніші учні одержали скромні нагороди у формі нот із дедикацією Професора, як признання за пильність і добрі осяги. Цими студентами, що здобули нагороди були: Андрій Кассараба, Ліза Петренко, Люба Марушка, Рута Панчук, Марта Гарасовська і Лариса Лапичак.

Цього року після вакацій музична студія починає новий, чотирнадцятий з черги шкільний рік. Починається нова праця з нашими молодими студентами і студентками, яким проф. Білогруд прищеплює знання і любов до цієї галузі мистецтва, що вже від найдавніших часів була одною з основних наук у плеканні і розвою молодих, дозріваючих інтелектів.

У цій корисній праці бажаємо проф. Ігореві Білогрудові дальших і якнайкращих вислідів.

А. Г.

ЗА КУЛІСАМИ ЧІЛІЙСЬКИХ ВИБОРІВ

Закінчення зі стор. 2-ої

нанням, живе здавна в католицькому оточенні. Не диво, що у нього витворився перегострений критицизм, і він врешті-решт схильний ставити масонів поруч опирів, літаючих тарілок та інших витворів народної демонології. І, зокрема, не може приховати іронічної усмішки на вид спільного глечика, в якому крайня правиця мішає масонерію з комунізмом. Прихильникам спільного глечика пригадую, що масонерія не рекрутується серед робітників та беробітних; що, тим самим, пересічний масон виявив би гідне пошани самовідречення, коли б прикладав руку до введення у його країні режиму, що націоналізує всі засоби продукції — і що так само не залишає місця для приватних купців, банкирів чи інших підприємців.

Мої арґентинські знайомі мали сумніви щодо масонського ідеалізму й саможертвенности, і тому, рад-не-рад, признавали, що їхній спільний глечик розлітається на куски. Тепер я мав сумніви — не вміючи пояснити, чому моє логічне міркування не знайшло емпіричного потвердження — чому заперечують його інформації з Чіле. Не знаю, чи масони, чи може хто інший, дали себе вивести в поле. У чілійських християнсько-демократичних колах твердять, що Альєнде, не марксист, а чистокровний буржуй, який інфільтрував у маркдять, що Альєнде не маркдок перемоги, подякувати комуністам та їхнім соціялістичним поплентачам за хліб-сіль і паралізувати з президентського крісла обіцяні у передвиборчій програмі реформи.

Насувається питання: чи ця теза заснована на переконанні, чи попросту сфабрикована для цілей передвиборчої пропаґанди?

55-ліття священства о. Йосифа Рейнаровича

Дня 20 вересня 1964 р. відзначує о. Йосиф Рейнарович 55 - ліття свого священства.

Родився він 21 квітня, 1886 р. в Болестрачичах, Ярославського повіту, у священичому домі.

Приготування до священичого стану одержував о. Йосиф із уст своїх батьків, ще молодим хлопчиною. Духовість молодого Йосифа розвивалася та дозрівала в розумінні віддати ціле своє життя на службу Богові та народові.

Відчував він усіми фібрами своєї молодечої душі внутрішній клич піти слідами своїх предків та станути в ряди проповідників Божого слова. Під час духовної праці над спасенням душ він посвятив свої сили також для культурного та економічного розвитку нашого села.

Ось тут очікувала наше священство тяжка праця, щоб за благословенням Всевишнього віддати всю енергію, молодечі сили та здібності на службу народові. Належить тямити, що оцю місію національного пробудження Галичини виконало наше священство в цілості, у відданій праці для народу.

Після покінчення теологічних студій у Львові та Перемишлі Йосиф був висвячений Єпископом Чеховичем в 1909 р. Перед прийняттям священства він одружився з Анною Шведзіцькою, донькою о. Михайла Шведзіцького, пароха в Поздячі пов. Перемишль.

Назначений сотрудником, спочатку в Боляновичах, де його батько був парохом, а опісля у Вороблячині, повіт Рава Руська, та Княжиполі, пов. Добромиль.

Всюди о. Йосиф закладав кооперативи, кредитівки, та посилав сільських дітей до шкіл. На весні 1916 р. став парохом села Коритники пов. Перемишль. Тут очікувала його нова затяжна праця відбудови парохії, бо мадяри, у своїй ненависті до українців, спалили всі парохіяльні забудування, котрі з великим трудом приходилося відбудовувати. В часі війни, покликаний до війська, був капеляном на італійському фронті.

Після закінчення першої світової війни, о. Йосиф вернувся до свойого села, де продовжував працю в церкві та парохії. Заснував кооперативу, зорганізував Т-во „Луг", яке влаштовувало вистави та фестини. Праця для народу дала успіхи, а село держалося своєї церкви як одинокої остої серед польського моря.

о. Йосиф Рейнарович

В 1932 р. перенесений Єпископом Коциловським до села Лопушниці, пов. Добромиль.

Там заложив кооперативу та читальню Просвіти. Прихід большевицької влади знищив всю працю о. Йосифа.

У безвихідному становищі, виїхав о. Йосиф із родиною до Відня, а опісля до Інсбрука в Австрії. Там Архиєпископ Бучко заснував Братство св. Андрея, яке опікувалося школами для скитальців. Під час того, як о. Йосиф очолював Братство св. Андрея, приходилося деколи поборювати великі матеріяльні труднощі, але все ж таки за його старанням та інспектора Ясінчука австрійський Єпископ жертвував 3,000 шілінґів для цілей Братства.

1949 р. покинув о. Йосиф із своєю родиною Европу та виїхав до ЗДА. Працював спершу в Ню Гейвені, Кон., як сотрудник. Тут знайшов гостинну атмосферу та щире серце у місцевого пароха о. Антона Борси. Глибокий вік та тернистий шлях Божого слуги за 55 років відданої праці Богові та людям вичерпали сили ювілята. Він тепер на емеритурі, але працює далі як священик при церкві св. Духа в Брукліні, Н. П., парохом якої є о. декан В. Андрушків. Нехай Всевишній обдаровує його кріпким здоров'ям на многі, многі лета!

О. С.

● **Часопис „Новий Вік"**, що виходить українською мовою в Румунії, у Букарешті, повідомляє, що там вийшов Румунсько-Український словник на 30 000 слів. Одночасно в Букарешті підготовляється до випуску Українсько-Румунський словник, приблизно такого ж розміру, себто дуже скорочений.

Минулий тиждень на „Союзівці"

(ХРОНІКА ТОВАРИСЬКОГО І КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ)

Неділя, 23 серпня: Служби Божі в українських — католицькій і православній — каплицях Союзівки — відправили Впр. оо. Л. Гузар і Б. Желехівський. Увечері в залі „Веселки" д-р Б. Цимбаліcтий, директор психологічно - психіятрич. клініки в Джемсбурґ, Н. Дж., провів гутірку на тему „Постійні труднощі у вихованні дітей".

Понеділок 24 серпня: Ранком орієнтаційна прогулька в околиці Союзівки. Увечері зустріч гостей „Будьмо знайомі" під проводом проф. І. Задорожного. Виступ п-ні Квітки Стецюк із власними коломийковими композиціями на актуальні теми, зв'язані з життям і побутом Союзівки.

Вівторок, 25 серпня: По полудні змагання в софтбол між працівниками Союзівки і студентами Курсів Українознавства із вислідом 11 : 6 в користь перших. Увечері в залі „Веселки" висвітлення фільму „Інтерлюд".

Середа, 26 серпня: На „Веселці — висвітлення фільму „Скарб України", відзначеного на Канадійському фільмовому фестивалі, із показом українського побуту і мистецтва. Після фільму забава для гостей під звуки оркестри „Гай - Фай".

Четвер, 27 серпня: Прогулька автами до Ашокан Резервуару і Гантеру, Н. Й. й оглядини Церкви св. Івана і виставок українських мистців.

Увечері — ватра з печенням кукурудзи.

П'ятниця, 28 серпня: Свято Успения Преч. Діви Марії. Службу Божу відправляв в українській католицькій каплиці і свячення цвітів і зілля довершив Впр.. о. Л. Гузар.

Змагання в софтболі між працівниками Союзівки і студентами Курсів Українознавства із вислідом 12:2 в користь працівників. О год. 5-ій по полудні доповідь президента НТШ, проф. Романа Смаль - Стоцького „Шевченко — наш сучасник" для студентів Курсів Українознавства і гостей Союзівки. Увечері забава у „Веселці" при звуках оркестри „Амор".

Субота, 29 серпня: Доповідь президента УККА проф. Лева Добрянського на тему „Східньо - европейська проблема й американська політика — для студентів Курсів Українознавства і гостей. По полудні конференція редакторів молодечих сторінок при „Свободі" і представників молодечих організацій із членами гол. уряду УНСоюзу та редакції „Свободи".

Увечері концерт працівників Союзівки під проводом проф. І. Задорожного і з промовою проф. Романа Смаль - Стоцького. Після концерту — забава при звуках оркестри „Амор".

На Пенсильвенійському університеті почались вписи на виклади з україністики

Філядельфія, Па. — Згідно із повідомленням в Бюлетені Пенсильвенійського Університету у Філядельфії, вписи на україністику, значить, на виклади історії української мови і літератури 19—20 сторіччя, почалися 31 серпня ц. р. і відбуваються до 5 вересня ц. р.

На додаткові вписи призначено ще два дні 8 (вівторок) і 9 (середа) вересня, в яких то днях, без надзвичайної оплати (5 дол.) ще можна буде вписатись. Виклади починаються в четвер, 10 вересня. Перший виклад з історії літератури, в склад якої входить романтизм, реалізм, натуралізм, неоклясицизм, неоромантизм, література між двома світ. війнами й підсовєтська література сучасности, відбудеться в четвер, будинок Беннет Гол. заля ч. 125, від год. 6:30 до 9:10 вечора. Перший виклад із історії української мови, який відбудеться в суботу 12 вересня від 9-12 години перед пол. є одним із т. зв. елективних курсів слов'янського департаменту, і цей курс необхідний студентам, які працюють для вищих академічних ступнів, зокрема для добуття академічних звань. Керівником курсу історії української мови є д-р Наталя Пазуняк, керівником курсу української літератури є д-р Григор Лужницький. Студенти, які хотіли б одержати допомогу на оплату згаданих курсів, повині звернутись або до голов своїх студентських організацій або телефонічно до проф. д-ра Ю. Мачука: GL 7-4146.

✝

Ділимося сумною вісткою з Рідними і Знайомими,
що у вівторок, 1-го вересня 1964 року в Кемден, Н. Дж.,
ненадійно відійшов у Вічність
наш Найдорожчий
ЧОЛОВІК, ТАТО і БРАТ

бл. п. Василь Доротієвич КАЛАШНЮК

Інженер-агроном Винницької округи, учасник Визвольних Змагань військ Симона Петлюри, в'язень большевицьких тюрем.

ПАРАСТАС відправиться в п'ятницю, 4-го вересня ц. р. о год. 8-ій веч. в пох. заведенні Насевичів при Френклін і Брови вул. у Філядельфії.

ПОХОРОН в суботу, 5-го вересня 1964 р. о год. 8-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви св. Покрови, де о год. 9-ій буде відправлена Заупокійна Служба Божа. Тіло Покійного буде похоронене на українському цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ЛІДІЯ з ріднею
донька — СУСАННА в Україні
сестра — АННА в Україні
сестрінка — ОЛЕНА з сином в Україні

✝

Ділимось із Членством та Громадянством сумною вісткою,
що в п'ятницю, дня 21-го серпня 1964 року,
після довгої недуги, помер у Монтреалі, Канада

сл. п. НЕСТОР ГОРОДОВЕНКО

видатний педагог, диригент та мистецький керівник хорів у Краю та на еміграції, із відходом якого українська спільнота втратила великого знавця й любителя української пісні — визначного культурного діяча.

Хай пам'ять про Нього живе вічно!

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР ім. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА в КЛІВЛЕНДІ

Євген, Станислава і Віктор БЛАКИТНІ
висловлюють глибоке співчуття
АНАСТАСІЇ СТЕПАНІВНІ, дружині
св. п. проф. НЕСТОРА ГОРОДОВЕНКА
•
Замість квітів на Його могилу складаємо пожертву
25.00 долярів
на Українську Вільну Академію Наук у США

ЗІ СПОРТУ

КАЛЕНДАРЕЦЬ ЗМАГАНЬ УКРАЇНСЬКИХ КЛЮБІВ

Тенісові і плавацькі змагання за першості Української Спортової Централі Америки і Канади відбудуться 5, 6 і 7 вересня 1964 року на Союзівці, вакаційній оселі УНСоюзу в Кергонксоні, Н. Й. Індивідуальні першості тенісу поділені на групи чоловіків, жінок, юнаків і юначок. Переможці одержать чаші, що їх уфундували: УНСоюз, „Свобода" і Союзівка, та грамоти УСЦАК. Початок тенісових змагань в суботу, о год. 9-ій ранку. Плавацькі змагання в групах чоловіків, жінок, юнаків, юначок і хлопців 8 до 12 років почнуться в суботу, о год. 4 по полудні на басейні Союзівки. В програмі плавацьких змагань запливи 50 м. довільним для всіх груп, за виїмком хлопців, які змагатимуться в запливі довільним стилем на 25 м. Крім цього чоловіки зустрінуться в запливі 100 м. довільним та гінцях 4×50 м. довільним. Переможці плавацьких змагань одержать медалі УНСоюзу і грамоти УСЦАК. Організатором змагань за першості УСЦАК в тенісі і плаванні є Карпатський Лещетарський Клюб з Ню Йорку, а їх керівником інж. Богдан Рак, голова Ради УСЦАК і ланковий тенісу СУАСТ - Схід.

Маніфестаційний Здвиг СУМА зі спортовою програмою відбудеться 5, 6 і 7 вересня 1964 року на оселі СУМА в Елленвілі, Н. Й. В суботу, 5-го вересня відбудуться міжосередкові спортові змагання, а в неділю о год. 5 по полудні товариські футбольні змагання між „Тризубом" з Філядельфії і „Чорноморською Січчю" з Нюарку.

ФУТБОЛЬНІ ВІСТКИ З КАНАДИ

9 серпня: Україна Т. — Олімпія 0:0

12 серпня: Україна М. — Канталія 3:4

15 серпня: Канталія — Україна Т. 2:1

16 серпня: Україна М. — Україна Т. 1:1

Проти висліду змагань з Канталією внесла Україна з Торонта протест, покликуючись на участь в змаганнях незареєстрованого змагуна в дружині Канталії. В показнику Національної Футбольної Ліги веде Канталія з 23 здобутими точками, перед Україною — Торонто з 22 точками і Абруцці з 21 точкою. **О. С.**

ПІДСУМКИ ВЕСНЯНОГО СЕЗОНУ ЮНАКІВ „ЛЕВІВ"

Футбольна дружина юнаків УАСТ „Леви" в Шикаґо змагається у Південній Дивізії Юнаків Шикаґівської Національної Ліґи. В цій самій дивізії грають теж дві інші українські юнацькі дружини, а саме сумівські дружини „Крила" і „Тигри".

Висліди одинадцятки „Левів" — юнаків:

Леви — Вісла 2:3
Леви — Блискавіця 7:1
Леви — Іґелс 1:3
Леви — Спарта 2:0
Леви — Атлас 1:1
Леви — Ютс 4:0
Леви — Тигри 0:0
Леви — Литовці 3:1
Леви — Реаль ФК 6:0
Леви — Крила 0:3

„Леви" мають на своєму рахунку 5 виграних, 2 нерішені і 3 програні зустрічі, які дають відношення точок 12:8 та воріт 26:12. Ворота для дружини юнаків „Левів" здобули: Степан Дижурко 7, Орест Банах 5, Юрій Суховерський 5, Луїс Мінтянський 3, Орест Ривак 3, Зенон Кіцала 1, Степан Карпа 1, Микола Атанас1.

Ланковим юнаків був Омелян Банах, а тренером Фойгт. В цьому сезоні в складі юнаків „Левів" грали: Володимир Тима, Микола Гуцуляк, Євген Маркевич, Аскольд Клюфас, Зенон Кецала, Мирон Ковалевич, Орест Банах, Михайло Волчанський, Степан Дижурко, Луїс Мінтянський, Степан Карпа, Юрій Суховерський і Микола Атанас. Капітаном дружини був Аскольд Клюфас, а заступником Орест Банах. З дружини юнаків „Левів" вибрано трьох змагунів до збірної Шикаґа: Ореста Банаха, Степана Дижурка і Аскольда Клюфаса.

Стан показника Північної Дивізії Юнаків перед початком осіннього сезону:

		Точки	Ворота
1.	Вісла	18: 2	36: 7
2.	Іґелс	18: 2	35: 7
3.	**Крила**	13: 5	19: 4
4.	**Леви**	12: 8	26:12
5.	Атляс	10:10	23:13
6.	**Тигри**	9:11	12:18
7.	Литовці	8:12	9:18
8.	Реаль ФК	7:13	8:29
9.	Спарта	5:13	6:18
10.	Блискавіца	4:16	15:29
11.	Ютс	3:17	5:31

Петро Головатий

96 КРАЇН УЧАСНИКАМИ ОЛІМПІЙСЬКИХ ІГРИЩ

Вогонь з гори Олімпу вже вирушив в далеку дорогу з Греції до Токіо, в Японії, де почнуться 10-го жовтня Олімпійські Ігрища. При помочі штафети буде перенесений вогонь з Олімпу на летовище в Атенах, а тоді дальше повезуть його літаком через Стамбул, Тегеран, Калькуту, Манілю і Окінаву на острови Японії. Там же помандрує вогонь різними шляхами по цілій Японії, заки останній біґун штафети, 19-річний студент Йошіноро Сокаї запалить ним олімпійське вогнище на стадіоні в Токіо.

Досі зголосило свою участь в Олімпійських Ігрищах в Токіо 96 країн. Прибуде до Токіо понад 7,000 змагунів, коло 2,500 осіб допоміжного персоналу, як тренерів, масажистів, лікарів і т. п., та близько 1,500 журналістів і фотографів преси з усіх кінців світу. Максимальне число змагунів, що їх може виставити одна країна — 440 осіб, коли взяти під увагу всі конкуренції Ігрищ. Найближче число змагунів до цього максимум висилає репрезентація двох частин поділеної Німеччини, які виставлять спільну репрезентацію. Вони матимуть 436 спортовців. Якщо додати до того допоміжний персонал, то Німеччина вишле до Токіо 579 осіб. За ними по числах змагунів і допоміжного персоналу ідуть: СССР — 542, ЗДА — 471, Японія — 414, Австралія — 317, Англія — 276, Мадярщина — 255, Італія — 252, Північна Корея — 224, Південа Корея — 220, Польща — 201, Об'єднана Арабська Республіка — 196, Франція — 195, Мналяйзія — 164, Голяндія — 157, Канада — 139, Чехо-Сліоваччина — 138, та інші. В олімпійській збірній Совєтського Союзу буде 118 спортовців з території України, але українців у цій збірній буде напевно більше, бо чимало їх перебуває поза границями України і їх числять „старші брати" за своїх. Різниця між тими і тими невелика, бо тільки на совєтській Україні згадують, що у збірній Совєтського Союзу є репрезентанти України. На міжнародному форумі всіх їх називають „рускими", а за ними це саме робить вся інша преса і радіо.

ЗМАГУНКИ УСК-У В ПЕРЕДОЛІМПІЙСЬКИХ ВІДБИВАНКОВИХ ЕЛІМІНАЦІЯХ

На закінчення відбиванкових першостей ЗДА, які відбуваються в цьому тижні в Квінс Коледжі в Ню Йорку, заповіджені на суботу елімінаційні змагання кращих дружин для вибору репрезентантів ЗДА до олімпійських збірних чоловіків і жінок. Завдяки осягам на Панамериканських Ігрищах дружина чоловіків ЗДА одержала право на участь в кінцевому олімпійському турнірі 10 найкращих дружин світу в Токіо. До цієї групи належать: СССР, Чехо-Словаччина, Японія, Румунія, Болгарія, Бразилія, Польща, ЗДА, Корея, Мадярщина і чемпіон Африки, який ще не вирішений.

Першість жінок ЗДА вирішать гри шістнадцяти кращих дружин ЗДА, серед яких є теж дружина „Ґренд Сентрал УМСА" із чотирма українськими змагунками УСК-у Ню Йорк. В складі цієї дружини є такі українки: Т. Скоробогата, Я. Лютак, В. Левицька, і Л. Фалатюк. У відбиванці жінок, як і чоловіків, домінують дружини зі Заходу, так, що є малі вигляди комусь зі Сходу попасти в склад збірної. Все таки саму участь наших змагунок у цих важних змаганнях треба вважати успіхом українських відбиванкарок. Жінки ЗДА ще не виборолисобі права на участь у Фіналах в Токіо.

Українські футболісти членами збірної юнаків ЗДА

Як ми вже раніше подавали в наших вістках зі спорту, в збірній юнаків ЗДА, яка брала участь в змаганнях за першість футболу Північної і Центральної Америки в Ґватемалі, грали два українські змагуни. Були це: Роман Куць, воротар, змагун СК СУМА „Крила" з Шикаґо, та Олександер Попович, напасник, змагун Українського Спортового Клюбу з Ню Йорку. Сумівець Роман Куць цікавиться крім спорту музикою і співом. Олександер Попович, це студент Бріджпортського університету і старший пластун — член куреня „Чорноморці". На знимці Роман Куць в чорній сорочинці і Олександер Попович в білій з написами „Ю. С. А.", яких вони з честю репрезентували. Оба є членами УНСоюзу.

НОВІ НАДІЇ ЗДА НА ЗОЛОТІ МЕДАЛІ

У пробних передолімпійських змаганнях, які відбулися минулого тижня на Асторії, виявили пливаки ЗДА дуже добру форму. В цих змаганнях здобули деякі молоді пливаки нові світові та американські рекорди, чим скріпили вони надії ЗДА на декілька золотих медаль у Токіо.

Кращими вислідами на цих пробних змаганнях були: Новий світовий рекорд 4:39.5 на 400 м довільним, що його осягнула 17-річна Мерілин Раменоскі. Новий світовий рекорд 2:28.2 на 200 м. грудним, що його осягнув 23-річний Чет Ястремський. Новий рекорд ЗДА 2:08 на 200 м метелеком, що його осягнув 20-річний Фред Шмідт. Новий рекорд ЗДА 53.8 на 100 м довільним, що його осягнув 20-річний Ґері Ілман. Дуже добрий час 1:00.5 на 100 м довільним осягнула 15-річна Шерон Студер, як теж час 2:51.9 на 200 м грудним — 14-річна Клавдія Кольб. **в. с.**

НА НАШІЙ, НЕ СВОЇЙ ЗЕМЛІ

(Що пишуть комуністичні газети в Україні)

„Інтернаціоналізм", але... по російськи.

Над Чорним морем є піонерський табір „Молода ґвардія". До нього прибули з різних областей УССР понад 100 дітей, піонерів і відмінників навчання, які трохи володіють якоюсь чужоземною мовою та листуються з „країнами соціялістичного табору". Прибули туди й декілька дітей комуністів із Франції і скандинавських країн, — „ті діти, що вивчали в своїх ліцеях, недільних та четвергових школах російську мову, допомагали батькам розповсюджувати радянські книжки, ґазети, журнали". „Радянська Україна" з 25 серпня повідомляє, що в таборі відбувся імпровізований концерт „українських, фінських, норвезьких, французьких дітей. Разом співали вони про мир"... очевидно, на „общепонятном".

„Українські" назви в Україні

„Будівлі для малят з'явилися в багатьох селах Волинської области. Лиш останнім часом дитячі садки відкрито в колгоспах „Комуніст", імени Чапаєва, в новому селищі Комсомольське. Тепер дошкільні заклади споруджуються в селі Першотравневому"... („Радянська Україна" з 25 серпня).

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

З похорону на народні цілі.

Ст. Луїс, Мізурі. — 10 серпня померла сл. п. Анна Грамоцька. Походила вона з Самбірщини, з села Роґізни, а до Америки прибула 54 роки тому, де вийшла заміж і поселилась.

Покійна була одною з тих селянських дочок, які люблять і цінять рідну писанку і вишивку. Та немало з них перепустила через свої руки.

Яка краса була спостерігати стареньку 70-літню бабуню при писанню писанок!

Покійна любила все те, що рідне, а перед усім свій нарід і, вже в молодому віці почала активно працювати при місцевій парафії української православної церкви. Тут родились і виростали її четверо дітей. Вони виховувались в укр. дусі і виступали на сцені.

Її три сини виросли на добрих музикантів і на укр. імпрезах грали все безплатно, бо мама казала: „Від кого будеш брати гроші, та ж то свої люди".

А коли прийшов 1927 рік, вона і тут відгукнулась на заклик організаторів та секретарів УНСоюза. І, хоч не була першою за створення жіночого 373 Відділу УНС, але була одна з тих наполегливих і терпеливих, яка потрафила перебороти всі початкові трудноці і перешкоди в заснуванні і вдержанні УНС.

Була незвичайно жертвенна, багато разів висилала вкладки членів УНСоюзу своїми грішми, а потім чекала місяцями, аж люди їй звернули.

Робила все можливе, щоб зберегти члена. Була дуже підприємчива і з її то ініціятиви не раз зроблено дещо в громаді, а зібрані гроші вислано на народні цілі.

А самий 373 Відділ, який не досягав 50 членкинь за 37 літ свого існування під її проводом вислав 4.076 дол. на різні народні цілі.

Прожила 76 років. З її відходом, крім родини, і УНСоюз втратив взірцевого секретаря, який вистояв 37 літ на стійці охорони добра Батька Союза.

Вона 4 - кратна делеґатка на Конвенції УНС.

Членкині 373 Відділу стратили невіджалувану провідницю нашого одинокого жін. об'єднання тут в цій закутині українського безлюддя.

Похоронено покійну 13 серпня при численній участі родини і приятелів. Крім надгробного слова на цвинтарі була ще згадка на поминках, які відбулись в залі УНДому і тут п. Василь Паращак видвигнув пропозицію.

Як бувший організатор і довголітній секр. УНС, сказав, як ми так ґарно тут зійшлись, то чому б не перевести збірку на деяку народну ціль.

Це дуже всім подобалось і так у висліді ми зібрали 55 дол. Гроші рішено вислати на харитативну ціль ЗУАДКомітету.

Покійній хай буде Вічная Пам'ять!

Жертводавцям хай Бог винагородить своєю ласкою!

Жертвували: Іван Грамоцький - найстарший син покійної — 10 дол., П. Грамоцький, син, — 5 дол. Гриць Парк, зять і дочка — 5 дол., З. Паращак - сестра, — 5 дол., В. Паращак — 5 дол., Л. Івасютяк — 3 дол., П. Ярема — 2 дол. В. Щупляк — 2 дол., П. Лесів — 2 дол. пані Репа — 2 дол.,

По одному доларові склали: І. Василюка, І. Хуцінська, пані Любчин, А. Ялечко, М. Лічко, Е. Фидина, В. Хрунь.

Крім цього склали по 1 дол. пані Цедак, Т. Лесів, П. Дмитришин, П. Волянський, В. Хлопак і С. Гармич.

Готівку 54 дол. зібрала і переслала Івасютяк Варвара.

Був робітний день, люди спішились до праці; Зайшла маленька помилка, бо є більше грошей, як жертводавців.

Покривджених прошу зголоситись в місцевому УНДомі, а ми це спростуємо. **В. І.**

Лава присяжних оправдала лейтенанта поліції Ґіліґена

Ню Йорк. — Лава присяжних нюйоркського повітового суду оправдала лейтенанта поліції, Томаса Р. Ґіліґена, який під час патрулевої служби у Ню Йорку був змушений стріляти в юнака-негра. Смерть Джіма Павела викликала потім великі заворушення расового характеру в Гарлемській дільниці та в заселеному неграми районі Бедфорд - Стайвесант у Брукліні. Після 15-ти засідань, переслухання 45 свідків - очевидців того випадку і зібрання всіх документів та свідчень на 1 600 сторінках, лава присяжних нюйоркського повітового суду відкинула закид, що Т. Ґіліґен винен у вбивстві юнака, який наближався з ножем у руці до поліцая на службі. Департамент паліції ще буде розглядати далі цю справу, беручи під увагу рішення лави присяжних.

Посмертні згадки

КАСЬКА ҐЕЛЕТА, членкиня Т-ва ім. Т. Шевченка — 349 Відд. УНСоюзу в Менвил, Н. Дж., померла 12 серпня 1964 р. на 74-му році життя. Покійна народилася в с. Черче, пов. Рогатин, Україна. Залишила в глибокому смутку 3 синів і дочку: Петра, Михайла, Василя і Ксеньку та 5 внуків. Похорон відбувся 15 серпня 1964 р. на католицький цвинтар в Менвил, Н. Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

І. Гнідь

ІВАН ФУРҐАЛЬ, член Т-ва ім. Т. Шевченка — 176 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., помер 14 серпня 1964 р. Покійний народився 13 жовтня 1921 р. в с. Старе Село, пов. Любачів, Зах. Україна. Покійний залишив горем прибитих: дружину Анну, синів — Олеся, Богдана, Івана, Юрка, доньки — Ірину, Марусю. Похорон відбувся 18 серпня 1964 р. з Укр. Кат. Церкви св. Михаїла з Вест Пульман а відтак на цвинтар св. о. Миколая при участи членів Т-ва і знайомих.

Вічна Йому Пам'ять!

І. Воробель

ТАРЗАН, ч. 5302. Адам Стови вдає залюбленого!

...DAYS PASSED, AND BETTY EAGERLY "NURSED" ADAM STONE BACK TO HEALTH -- UNAWARE THAT HE WAS ONLY PRETENDING TO BE ILL--

Минали дні, і Бетті дбайливо піклувалася здоров'ям Адама Стовна... Несвідома того, що він тільки удавав хворого...

AND ALSO A GROWING SENTIMENTAL ATTACHMENT FOR HER!

І також удавав щораз більшу прив'язаність до неї!

"BETTY, BETTY-- WHATEVER WOULD I HAVE DONE WITHOUT YOU?" HE OFTEN WHISPERED FERVENTLY.

— Бетті, Бетті! — Що я робитиму без вас? — він часто гаряче зітхав.